Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэЭ гарана | № 271 (16494) | 1983 оной ноябриин 25, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

...АГЛАЛТА, ...ДХАЛ БҮХЭНДЭ— ...ААР АНХАРАЛ

...ЫН партийна организацинуудта тоосоото һунгалтын ...кампани ябажа үргэлжэлһөөр. Мүнөө түрүүшынь ... Партийна бүлэгүүдтэ, эхин болон цеховэ парт... ...тэ хамтын суглаанууд, райкомой эрхэ түлөө... ...о парткомуудта конференцинүүд боложо дүү... ...дэрнүүдтэ Ахын, Бэшүүрэй, Зэдын, Хоринн, ...онно партийна конференцинүүд эмхитэй һай... ...хэмжээндэ боложо үнгэрбэ.

...то бүхы суглаанууд болон конференцинүүдэй ...согсолон харахада, бүгэдэндөө эмхидхэлэй бо... ...скэ дээдэ хэмжээндэ болоо гэжэ тэмдэглэлтэй. ...дадаһан коммунистнууд партийна хүдэлмэриин ...анхаралаа үргэнөөр хандуулһан, өөһэдынгөө ...дай ажал ябуулгада зохихо сэгнэлтэ үгэһэн, ...шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые дэлгэ... Эдэ бүгэдэ партийна ажабайдалые улам бая... ...оото һунгалтын кампаниин гол удхые болон саа... ...онуудай шэнжэ түхэлые, хараа шэглэлые то... ...руулба.

...нууд ба конференцинүүд дээрэ партиин зэр... ...бэхижүүлхэ, парти доторой демократиие хүг... ...на организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй бо... ...алай хүдэлмэриие бүри нарижуулха, совет ара... ...лда КПСС-эй дүүргэдэг хүтэлбэрилхы үүргые ...ргэй тон шухала байһые дахин баталан тэм... ...партийна организацинуудай, партийна һунгаг... ...тэдэй, тэдэнэй секретарьнарай, партбюро бо... ...дай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые коммунис... ...гөөр шүүмжэлһэн байна. Мүнөө жэлэй тоо... ...ын партийна суглаанууд ба конференцинүүдтэ ...партийна организацинингаа эмхидхэлэй ажал ...коллективэй ажабайдалда тэрэнэй хэр нүлөөлхы ...ые шүүмжэлхы шэглэлтэйгээр шэнжэлэн зүб... ...ар саашадаа ямар асуудалнуудта гол анхара... ...ар хэмжээнүүдые абаха шухала байһан тухай ...алнуудые оруулһан байха юм.

...най 1641 партийна бүлэгтэ, 1467 эхин, 910 це... ...рганизацинуудта болоһон тоосоото-һунгалтын суг... ...баадагшад 2279 шүүмжэлхы ажаглалта хэһэн, ...дурадхалнуудые оруулһан шуу. Тэдэнэй ...жэлэй даабариие заатагүй дүүргэхын тула ...промышленна предприятинуудай барилгын ...транспортын зарим участогуудай коллективүү... ...һайжаруулха талаар абаха хэмжээнүүдые ... Продукциин шанар һайжаруулха, продук... ...талаар хоёр талаһаа баталагдаһан хэлсээнэй ...наринаар баримталха, шэнэ техникэ болон ...эмхидхэлые нэбтэрүүлхэ асуудалнууд тэдэнэр... Мүн хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, ...дахи табан жэлэй түсэбые жэншэдгүй дүүргэ... ...ын адууһа мал үсхэбэрилхэ, ашаг шэмыень ..., газар таряалан эрхимэлгын хэрэгые бү... ...хэмжээнүүд тушаа коммунистнуудай бодол... ...инь һайшаамаар зүйл.

... Хойто-Байгалай, Кабанскын, Баргажанай, Хо... ...най, Түнхэнэй болон бусад хэдэн районуудай ...организацинуудай тоосоото һунгалтын суг... ...олон коммунистнууд үйлэдбэридэ ажалай ..., онол арга, хамтын подрядай гуримаар хү... ...лэл үргэлжэдэнь нэбтэрүүлхэ шухала болоо ...рилтэ табяа. Мүн ажалай журам шангадха... ...дөө муугаар хандадаг, гээгдэдэг, архидадаг ...шууд тэмсэхэ, энэ хэрэгтэ бүхы коллективүү... ...хабаадуулха гээшэ партийна организацинуу... ...инь байха зэргэтэй гэһэн ажаглалта мүнөө үе ...ягта холбоотой байһаниинь мэдээжэ. КПСС-... ...ин (1983 он) Пленумэй табиһан эрилтын ...асуудалнуудтай сэхэ холбоотойгоор партий... ...нууд үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын болон про... ...хүдэлмэриие ябуулха үялгатай гэһэн һанам... ...дэһэниинь тон зүб, онсо анхарал доро абта...

...он партбюро бүхэн, секретарьнар хадаа тоо... ...суглаанууд болон конференцинүүд дээрэ ...дай хэһэн ажаглалтануудые, оруулһан бүхы ...согсолон ниитэлжэ, тусхай хэмжээ ябуул... ...лха үялгатай. Тиигээд тэдэнээ бодото хэрэг ...үүлхын тула ехэ оролдолго гаргаха зэргэтэй. ...д абтаха ёһотойб, тэдэнийе дүүргэхын тула ...ха байһые тодорхойлхо шухала.

...саашадаа партийна ээлжээтэ суглаанай болохо ...мунистнуудай хэһэн ажаглалтануудые, оруул... ...нуудые бэелүүлхэ талаар хараалагдаһан хэм... ...дай хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай партком ...оро олоной анхаралда мэдээсэжэ байха үял... ...һунгагдамал органууд ба коммунистнууд ...лсаае, хамтын харюусалгые дээшэлүүлхэ ар... ...бшуу.

...дай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд, оруул... ...болон дурадхалнууд хадаа партийна хүтэлбэ... XXVI съездын табиһан эрилтэдэ зохимоор ..., дайшалхы шэнжэтэй болгохо үндэһэ һуу... ...үргэтэй байһаниинь эли.

...КСС-эй горком болон райкомууд коммунист... ...һанал бодолые, эдэбхи эрмэлзэлые ходо... ...эрэ хүндыень үргэхэ, тэдэнтэй үйлэдбэриин, ...далай, парти, доторой асуудалнуудаар зүб... ...тэдэнэрэй зүгһөө хүтэлбэрилхы кадрнуудай ...ан эрилтэнүүдэй дүүргэлтые хинажа байха ...эри дээрэ, социальна байгуулалтын хэрэгтэ, ...политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ушар... ...дануудые үндэһөөрнь усадхаха эрхэ байдал, ...боломжо тогтоохо болонобди.

...ажабайдалда огто таарамжагүй, харша али... ...үзэгдэлнүүд, алдуу эндүүнүүд ушардаг гээ... ...коммунистнууд эбсэшэгүй байха, эрид шууд ...үялгатай. Иимэ эрилтэ КПСС-эй Устав дотор ...бэшэгдэнхэй. Тоосоото һунгалтын партийна ...ференцинүүд дээрэ коммунистнуудай хэһэн ...шүүмжэлэл, тэдэнэй хэлэһэн холын бодомжотой ...ланууд болон дурадхалнууд нарин нягтаар ...ёһотойл партийна сэгнэлтэ үгтэжэ, дары хү... ...хэмжээнүүд абтаха эрилтэ табигдана. Тии... ...шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэлгые сааша... ...арга боломжо байгуулха хэрэгтэй.

...арад арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбада... ...ехэ амжалтатайгаар дүүргэхээ байна. Гэ... ...шадаһ, партийна организацинуудай сааша... ...зорилгонууд тон ехэ. Ерэхэ хоёр жэлэй даа... ...үнгэрһэн жэлнүүдтэ ушарһан гээгдэлые ...үүлхэ шухала. Партийна бүхы организаци... ...коммунистнуудай зорилго хадаа олониитэ ...үүлэн эмхидхэжэ, шэнэ амжалтануудые туй... ...лэй түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ ...га болоно.

...ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

...ИН КАПИТАН Б. Д. ЖАПОВЫЕ ...ГУРИМЫЕ САХИХА ТАЛААР ЭРХИМ ...АЛБА ХЭЬЭНЭЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

...зэбсэгтэ гэмтэниие бариха үедөө эрэлхэг ...ы ябуулгануудые гаргаһанайнь түлөө ...дын хэрэгүүдэй министерствын транспорт ...хэрэгүүдэй Зүүн Сибириин управле... станцин дотоодын хэрэгүүдэй таһагай ...начальник милициин капитан Жапов ...ичые «Ниитын гуримые сахиха талаар ...алба хэһэнэй түлөө» медаляар СССР-эй ...эй Президиумэй үнэмһөө шагнаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй ...эй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй ...эй Секретарь Х. НЕШКОВ.

...83 оной ноябриин 23.

150 СҮҮДХЫН НИИДЭЛГЭ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРЭБЭ

КОСМОНАВТНУУД ВЛАДИМИР ЛЯХОВ, АЛЕКСАНДР АЛЕКСАНДРОВ ГАЗАРТАА БУСАЖА ЕРЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Космонавтнууд нүхэд Владимир Афанасьевич Ляхов болон Александр Павлович Александров «Салют-7»—«Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлэлгын комплекс дээрэ 150 сүүдхэ соо ниидэхэ программая амжалтатайгаар дүүргээд, 1983 оной ноябриин 23-да Москвагай сагаар 22 час 58 минутада Газартаа бусажа ерэбэ.

«Союз Т-9» гэжэ онгосын буулгагдадаг аппарат Советскэ Союзай газар дээрэ хараалагдаһан районгоо—Джезказган хотоһоо зүүгээр 160 километртэ бууба. Бууһанайнь һүүлээр космонавтнуудай бэенүүд һайн.

Удаан саг соо ниидэхэ үедөө экипаж эрдэм-техникын ба медико-биологическа ехэ хэмжээнэй шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые хэһэн байгаа.

Экипажай хүдэлмэриин программа дотор ороной эрдэм ухаанай ба арадай ажахын аша туһада хабаатай зорилгонуудые шиидхэхэ талаар шэглүүлэгдэһэн геофизическэ шэнжэлгэнүүдтэ ехэ анхарал хандуулагдаба. Газарай нөөсэ баялигууд, атмосферын ямар байһан, жэлэй дүрбэн сагта хүдөө ажахын эдлүүриин газарай ямараар хубилдаг байһан тухай ехэ материал суглуулагдаа.

Замбуулинай материал шэнжэлхэ программаар шэнэ туршалганууд хэгдэһэн байна. «Кристалл» гэжэ түхеэрэлгэ дээрэ эрхим һайн шэнжэ шанартай полупроводниково материалнууд абтаа, «Пион» гэжэ аппаратурын туһаламжаар замбуулинай дайда соогуур ниидэлгын эрхэ байдалай физическэ үйлэ хэрэгүүдэй онсо илгаануудые шэнжэлхэ бүлэг туршалганууд хэгдээ. Станци дээрэ «Электротопограф» гэдэг прибор хэрэглэжэ, замбуулинай дайда руу газаашаа гараһанай һүүлээр түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдэй материалнуудай ямар шэнжэтэй болодог байһаниинь наринаар шэнжэлэгдэбэ. Тон сэбэр белогтой зүйлнүүдые абахын тула шухала удха шанартай туршалганууд дэгдэн хөөрэлгын эрхэ байдалда «Таврия» гэжэ биотехнологическа түхеэрэлгэ дээрэ хэгдэһэн байгаа.

Замбуулинай дайда соогуур ниидэлгын үедэ «Салют-7» гэжэ станци дээрэ ургамалнуудые тарижа ургуулгада хабаатай биологическа туршалганууд үргэлжэлүүлэгдэбэ.

«Салют-7» гэжэ станциин газаа талада хабсаралгын орёо нарин хүдэлмэри хэхэ гээшэ экипажай ниидэлгын программын шухала хубинь болоо. Дүн хамта 5 час 45 минута соо газаашаа замбуулинай дайда руу хоёр дахин гарахадаа, нүхэд Ляхов болон Александров электрын элшээр түхеэрэлгые хангаха, замбуулинай дайда соо хабсаралга-бүридүүлгын хүдэлмэри хэхэ арга онолнуудые тааруулан гарбиха зорилготойгоор наранай элшэһээ хүдэлдэг нэмэлтэ батарейнууд станци дээрэ тодхогдон табигдаһан байгаа.

Удаан саг соо үнгэргэгдэһэн экспедициин үедэ экипаж медицинскэ шэнжэлгэнүүдые таһалгаряагүй бэелүүлһэн байгаа. Дэгдэн хөөрэлгын эрхэ байдалда замбуулинай дайда соо хүнэй эдэбхитэйгээр ажаллаха арга боломжотой байһые баталһан шэнэ баримта мэдээнүүд абтаа. Жолоодогдодог станцинууд дээрэ космонавтнуудай таарамжатай һайнаар ажаллаха, амарха эрхэ байдалые тодорхойлолгодо эдэ бүгэдэ хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Замбуулинай комплекснуудые хүтэлбэрилгын арга онолнуудые зохёохо зорилготойгоор нилээд ехэ техническэ туршалганууд бэелүүлэгдээ, холын хараатай ерээдүйн замбуулинай аппарадуудай шэнэ приборнууд, түхеэрэлгэнүүд туршагдаа.

Космонавтнуудай хүдэлмэрилхэдэ шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэ, аппаратура болон гаргашалагдадаг материалнууд «Космос-1443» гэжэ хэмэл одон-онгосоор, «Прогресс-17», «Прогресс-18» гэжэ ашаанай автомат онгосонуудаар абаашагдаһан байна. Станци дээрэ экипажай бэелүүлһэн шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдтэй материалнууд, элдэб ашаа «Космос-1443» гэжэ хэмэл одон-онгосын бусадаг аппарадаар, мүн «Союз Т-9» гэжэ жолоодогдодог онгосоор Газарта асарагдаһан байха юм.

«Салют-7» гэжэ станци дээрэ ээлжээтэ экспедициин программая амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа олохон научна, конструкторска ба үйлэдбэриин коллективүүдэй, экипажай, Космодромой, Космонавтнуудые һурган бэлдэлгын түбэй, Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбэй, командно-хэмжэлгын ба бэдэрэлгэ-абаралгын комплекснуудай мэргэжэлтэдэй эбтэй зэтэй, тодо нарин хүдэлмэриин үрэ дүн болоно.

150 сүүдхын туршада замбуулинай дайда соогуур ниидэлгын үедэ хэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй, туршалгануудай үрэ дүнгүүд манай ороной эрдэм, техникын, арадай ажахын олон һалбаринуудта хэрэглэгдэхэ байна.

Удаан саг соо бэелүүлэгдэһэн жолоодогдодог ээлжээтэ ниидэлгэ хадаа замбуулинай дайдые амгалан тайбан байдалда шэнжэлхэ талаар Эсэгэ ороной эрдэм, техникын шэнэ гайхамшагта, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ехэ хубита болоно.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР В. А. ЛЯХОВЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР БА ХОЁРДОХИ «АЛТАН ОДОН» МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

«Салют-7»—«Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлэлгын комплекс дээрэ замбуулинай дайдада удаан саг соо амжалтатайгаар ниидэһэнэйнь, тиихэдээ шэн зориг ба баатаршалга гаргаһанайнь түлөө Советскэ Союзай Герой СССР-эй летчик-космонавт нүхэр **Ляхов Владимир Афанасьевичые Ленинэй орденоор ба хоёрдохи «Алтан Одон» медаляар** шагнаха.

Советскэ Союзай Герой нүхэр В. А. Ляховай баатаршалгын хүндэлэлдэ Геройн нютагта бронзо бюст табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. АНДРОПОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1983 оной ноябриин 23.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР А. П. АЛЕКСАНДРОВТА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

«Салют-7»—«Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлэлгын комплекс дээрэ замбуулинай дайдада удаан саг соо амжалтатайгаар ниидэһэнэйнь, тиихэдээ шэн зориг ба баатаршалга гаргаһанайнь түлөө летчик-космонавт нүхэр **Александров Александр Павловичта Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй орден ба «Алтан Одон» медаль** барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. АНДРОПОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1983 оной ноябриин 23.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

У К А З

НҮХЭР А. П. АЛЕКСАНДРОВТА «СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ГЭҺЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Замбуулинай дайдада «Салют-7»—«Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлгын комплекс дээрэ ниидэһэнэйнь түлөө нүхэр **Александров Александр Павловичта «СССР-эй летчик-космонавт»** гэһэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. АНДРОПОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1983 оной ноябриин 23.

„Салют-7"—„Союз" гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлэлгын комплексын удаан болзорой замбуулинай ниидэлгэдэ ба бэелүүлгэдэ хабаадаһан эрдэмтэдтэ, конструкторнуудта, инженернүүдтэ, технигүүд болон хүдэлмэришэдтэ, бүхы коллективүүд болон эмхи зургаануудта, космонавтнууд Ляхов Владимир Афанасьевичта, Александров Александр Павловичта

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Амгалан байдалай зорилготойгоор замбуулинай дайдые түсэбэй ёһоор шэнжэлхэ талаар совет эрдэм, техникэ үшөө нэгэ гайхамшагта илалта туйлаба. «Салют-7»—«Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлэлгын комплекс дээрэ совет космонавтнууд Ляхов Владимир Афанасьевичай ба Александров Александр Павловичай 150 хоногой ниидэлгын программа амжалтатайгаар түгэсхэгдэбэ.

Эрдэм ухаанай ба арадай ажахын шухала удха шанартай ехэ хэмжээнэй эрдэм-техникын шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые экипаж ниидэлгын үедэ бэелүүлээ. Манай ороной байгаалиин нөөсэнүүдые болон оршон тойронхи дайдые шэнжэлхэ программаар ехэ мэдээсэл абтаһан байна. Ерээдүйдэ замбуулинай дайдада шэнэ материалнууд болон эм домто препарадуудые абаха үндэһэ һуури табиһан технологическа процессүүд болон түхеэрэлгэнүүд зохёогдожо туршагдаа.

Замбуулинай дайдада наранай батарейнүүдые нэмээжэ тодхохо хабсаралгын орёо хүдэлмэри хэлгэ хадаа жолоодогдодог ниидэлгэнүүдэй шэнэ шата болоно. Энэнь станциин элшэ хүсэнэй арга боломжонуудые горитой дээшэлүүлнэ, станци дээрэ эрдэм, техникын шэнжэлгэнүүд болон туршалгануудай программые үргэдхэхэ арга олгоно.

Хабсаралгын хүдэлмэри хадаа замбуулинда ерээдүйн түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаха арга технологиие улам нарижуулан һайжаруулха талаар ехэ удха шанартай юм.

Шэн зориг ба түгэс мэргэжэл шадабари гаргаһан экипажай али тэгшэ хүдэлмэриин ашаар замбуулинда хабсаргалгын онсо шухаг хэрэг бэелүүлэгдэһэн байгаа.

Научна, конструкторска болон үйлэдбэриин олохон коллективүүдэй шэн зоригто ажалаар байгуулагдаһан Эсэгэ ороной замбуулинай техникын ашаглалгын эрхим һайн арга боломжонуудые, научна ехэ программые амжалтатайгаар бэелүүлгэ батадхаба.

Замбуулинай жолоодогдодог орёо нарин комплекснуудые байгуулха гол шэглэлээ совет космонавтика батаар ба залан шууд хүгжөөнэ. Удаан саг соо ашаглагдаха үедөө шиидхэгдэжэ байһан зорилгонуудһаа дулдыдан иимэ комплекснууд һайжаруулагдаха, шэнэдхэн заһагдаха болоно.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет удаан болзорой замбуулинай ниидэлгын программые эрхим һайнаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, Владимир Афанасьевич Ляховые ба Александр Павлович Александровые үнэн зүрхэнһөө амаршална.

«Салют-7» — «Союз» гэжэ замбуулинай эрдэм-шэнжэлэлгын комплекс дээрэ удаан болзорой жолоодогдодог ниидэлгэ бэелүүлгэдэ хабаадаһан эрдэмтэдые, конструкторнуудые, инженернүүдые, технигүүдые, хүдэлмэришэдые, Космодромой, Космонавтнуудые һурган бэлдэлгын түбэй, Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбэй, командно-хэмжэлгын ба бэдэрэлгэ-абаралгын комплекснуудай мэргэжэлтэдые, бүхы коллективүүд болон эмхи зургаануудые халуунаар амаршалнабди.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Эсэгэ ороной космонавтикын шэнэ амжалта хадаа КПСС-эй XXVI съездын хараалһан арбан нэгэдэхи табан жэлэй зорилгонуудые бэелүүлгэдэ, эрдэм ухаае хүгжөөлгын болон арадай ажахын аша туһада замбуулинай дайдые шэнжэлэн ашаглаха хэрэгтэ горитой хубита болоно, совет эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын түрүү зэргэдэ совет эрдэм ухаан ба техникэ дабшана гэжэ гэршэлнэ.

Замбуулинай орёо нарин техникэ байгуулха, шэнжэлэлгын ба арадай ажахын үүргэ дүүргэхэ замбуулинай жолоодогдодог комплекснуудые хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулха талаар хүндэтэй, харюусалгатай хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай, хүндэтэ нүхэдүүд, таанадта хүсэнэбди.

КПСС-эй Центральна Комитет | СССР-эй Верховно Соведэй Президиум | СССР-эй Министрнүүдэй Совет

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1983-1984 ОНУУДАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРӨДУКТНУУДЫЕ ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ, ХУДАЛДАХЫН ТҮЛӨӨ МАЛШАДАЙ ДУНДА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ ТУХАЙ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай 1983 оной августын 29-дэ, мүн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй байгша оной октябриин 3-да абтаһан тогтоолнуудтай зохилдуулан, партиин обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обком тусхай тогтоол батлан абаба.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын, мал ажалай продуктнуудай үйлэдбэрилгые али болохоор дээшэлүүлхын, бүхы үрэ дүнгүүдые һайжаруулан, тогтоогдоһон даабаринуудые заатагүй дүүргэхын тула ажалша коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө аша үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ тушаа тодорхой хүдэлмэри бэелүүлхэ гэжэ Хүдөө ажахын болон Мелиорациин, уһанай ажахын министерствэнүүдые, Госкомсельхозтехникые, «Птицепром» трестые, «Бурятплодоовощхоз» нэгэдэлые, мяханай, һүнэй промышленностиин, хилээмэ талханай продуктнуудай управленинүүдые, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомые, партийна, советскэ болон комсомолой организацинуудые энэ тогтоол үялгалһан байна.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй 1982 оной ноябриин 9-дэ, мүн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1982 оной декабриин 12-то абтаһан тогтоолнуудай ёһоор табигдаһан гурим 1983—1984 онуудай үбэлжэлгын үедэшье хэрэглэгдэхээр үлөөгдөө гэжэ КПСС-эй Гусиноозёрскын, Хойто-Байгалай горкомуудта, партиин райкомууд болон городской, районой гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ мэдээсэгдэнэ. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн районууд, колхоз, совхозуудай, ажахынууд хоорондын, гүрэнэй бусад предприятинуудай коллективүүдые шагнахын тула КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотанууд иимэ мүнгэн шангуудтайгаар барюулагдаха гэбэл:

— районуудые шагнахын тула Хүндэлэлэй нэгэ грамота 5-һаа 15 мянга хүрэтэр түхэригэй мүнгэн шантайгаар

—колхоз, совхозуудай, ажахынууд хоорондын болон гүрэнэй бусад предприятинуудай коллективүүдые шагнахын тула Хүндэлэлэй табан грамота 3-һаа 5 мянга хүрэтэр мүнгэн шантайгаар тогтоогдобо.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан ажахынууд, предприяти болон организацинууд тусхай министерствэнүүд, ведомствэнүүдэй тогтооһон гуримай ёһоор, автобусууд болон автомобильнуудые абаха байна.

СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиум Буряадай АССР-тэ иимэ шангуудые тогтообо гэбэл:

— мал ажалай фермэ, бригада, цехүүд болон участогуудай коллективүүдые шагнахын тула Хүндэлэлэй 12 диплом, 400-һаа 800 хүрэтэр мүнгэн шантайгаар;

— мал ажалай түрүүшүүлые шагнахын тула Хүндэлэлэй 22 диплом тус тустаа 100 түхэриг мүнгэн шантайгаар тогтоогдоо.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет Буряадай АССР-тэ иимэ шангуудые тогтоогоо гэбэл:

—мал ажалай фермэ, бригада, цех болон участогуудай коллективүүдые шагнахын тула тус тустаа 500-һаа 600 хүрэтэр түхэригэй 73 мүнгэн шан;

— мал ажалай түрүүшүүлые шагнахын тула тус тустаа 80 түхэригэй 220 үнэтэ бэлэгүүд тогтоогдоо.

КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет социалис мүрысөөндэ илажа гараһан мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ худалдахын тула хүнгэн автомобильнууд коляскатай мотоциклнуудые, мүн хэрэглэмжэ ехэтэй бусадшье эд товар эд хэрэглэгшэдэй дэлгүүрэй фондһоо таһалжа үгөө.

1983—1984 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, түсэбүүд болон социалис уялгануудаа дүүргэхэ талаар ажалай шэн габьяа харуулһан, эрхим һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнахаар зууршалха гэжэ дурадхагдаа.

Үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, худалдаха, үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһан мал ажалай зарим хүдэлмэрилэгшэдые, фермэ, бригадануудай түрүү коллективүүдые шагнахын тула Хүндэлэлэй грамотануудые бии болгохо гэжэ республикын Хүдөө ажахын министерствэдэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомдо зүбшөөгдөө.

Фермэ, бригадануудай коллективүүдые шагнахын тула Хүндэлэлэй 20 грамота, мүнгэн шан үгэхөөр 6 мянган түхэриг мүнгэн һомологдохо байна.

Түрүү малшадые шагнахын тула Хүндэлэлэй 30 грамота, ороной городуудаар аяншалха 30 путевкотойгоор тогтоогдоо.

Фермэ, бригадануудай комсомол-залуушуулай эрхим коллективүүдые шагнахын тула ВЛКСМ-эй обкомой дурасхаалта 19 улаан вымпел бии болгогдохо, мүн мал ажалай залуу түрүүшүүлые шагнахын тула уласхоорондын залуушуулай аяншалгын «Спутник» бюрогой хүнгэлэгдэһэн 40 путевко таһалагдажа үгтэхэ байна.

1983—1984 онуудай үбэлжэлгын үедэ һү ехээр үйлэдбэрилхэ, худалдаха, шанарыень һайжаруулха талаар үнгэрһэн үбэлжэлгынхиһөө һураггүй дээшэ үрэ дүнгүүдые туйлаһан һү һаалиин фермэнүүдэй 20 түрүү коллективтэ худалдахын тула (өөһэд хоорондоо зүбөөр хубаажа абаха эрхэтэйгээр) хэрэглэмжэ ехэтэй иимэ эд товар Буркоопсоюз таһалжа үгэхэ ёһотой гэбэл: Фермэ бүхэндэ «Запорожец», «Жигули» ба «Москвич—412» түхэлэй 1 хүнгэн автомобиль, «Урал» болон «ИЖ» түхэлэй коляскатай 2 мотоцикл, «Восход» түхэлэй 1 мотоцикл, 200—400 түхэриг сэнтэй 2 ковёр, 100—300 түхэригэй 1 палас, 800—1200 түхэриг сэнтэй хонинoй арһаар оёгдоһон эхэнэрэй 1 пальто, 90—100 түхэриг сэнтэй эхэнэрэй импортно 2 сабхи, 230—400 түхэриг сэнтэй хэмэл арһаар оёгдоһон эхэнэрэй 1 пальто, 40 түхэригэй «Малютка» түхэлэй хубсаһа угаадаг 1 машина, 300—400 түхэригэй «Урал» түхэлэй 2 бензо-хюрөө, 200 түхэригэй оёдолой 1 машина, 35 түхэригэй гараар хүдэлгэгдэдэг һүнэй 1 сепаратор.

Үнгэрһэн 1982—1983 онуудай үбэлжэлгын үеынхитэй сасуулагдажа, 1983 оной IV кварталай, ерэхэ 1984 оной түрүүшын хахадай дүнгүүд хараада абтажа, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөнэй дүнгүүд 1984 оной июлиин 1-дэ согсологдохо болоно.

Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи социалис мүрысөөе үргэнөөр харуулжа байха, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы талаһаань дэлгэрүүлхэ гэжэ республикын, районуудай газетэнүүдэй редакцинууд, телевидениин болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаа.

ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ШАДАМАРААР, НҮЛӨӨТЭЙГӨӨР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

hаяхан Бэшүүрэй районно партийна XXVIII конференци болоно үнгэрбэ. hонференциин делегадуудай сугларжа байхада, Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын hү hаалиин фермэдэ ажалладаг тоо бүридхэгшэ, партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ М. Ц. Дармаева, фермые даагша А. Г. Сахарова гэгшэдтэй хөөрэлдэхэ ушар болоо hэн. hү hааха жэлэйнгээ түсэб 402 центнерээр үлүүлээд байhан коллективэй коммунистнууд бүри оролдосотойгоор ажаллаха, партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые дээрэ үргэн ябаха байhан тухайгаа хэлэбэд.

— Коммунистын түрүү ябаха үүргэ тушаа дэлгэрэнгы, шүүмжэлэлтэй ехэ хөөрэлдөөн конференци дээрэ болохо зэргэтэй гээд hананаб,— гэжэ эрхим тугалшан Ленинэй орденто З. Ш. Шоймголова нүхэдэйнгөө hанал бодол согсолон мэдүүлбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **А. И. Плотников** тоосоото элидхэл доторoo hүүлэй гурбан жэлэй туршада районой арадай ажахын hалбаринуудта зарим тэды амжалта туйлагдаhан, хүн зоной ажаhуудалые улам hайжаруулха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэhэн байна гэжэ онсолоо.

Имагтал коммунистнууд эрхим ажалаараа, дүлэтэ үгөөрөө, эдэбхитэй хэрэгээрээ экономическа болон социальна хүгжэлтын бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ ушарта горитой хубитаяа оруулhан, нүлөөлжэ шадаhан байна бшуу. Тиимэhээ партиин гэшүүнэй түрүү үүргые улам дээшэлүүлхэ талаар районно парторганизациин бэелүүлжэ байhан ажал хэрэгүүд тушаа элидхэл дотор үргэнөөр тэмдэглэгдээ.

Партийна организацинуудай дайшалхы шэнжые коммунистнуудай түрүү үүргые, ажалша коллективүүдэй хэрэгэй түлөө партиин гэшүүдэй, парторганизацинуудай ба hунгагдамал эдэбхитэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ асуудалда КПСС-эй райком, эхин парторганизацинууд горитой анхаралаа хандуулжа байдаг болонхой.

Мүнөө районно партийна организаци 1620 коммунистhаа бүридэнэ. Тэдэнэр партийна эхин 45, цеховэ 14 парторганизациин, 42 бүлэгэй бүридэлдэ ородог юм. Районно партийна организациин бүхы гэшүүдэй 65 процентнь хүдэлмэришэд болон колхознигууд.

КПСС-эй райком, парткомууд, партбюронууд ажалша коллективүүдые коммунистнуудаар бэхижүүлхэ, партиин гэшүүдые үйлэдбэриин шиидхэхы газарнуудта тааруугаар хубаарилан табиха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг юм. Мүнөө эндэхи 823 коммунист хүдөө ажахын элдэб hалбари дээрэ хүдэлнэ. Энэ үйлэдбэридэ хүдэлдэг коммунистнуудай горитой хубинь механизаторнуудай байhаниинь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр лэ ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэдэг, баян ургаса ургуулжа хуряаха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг шуу. Жэшээнь, энэ табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй жэл бүхэндэ арбадахи табан жэлэйхидэ орходоо, 60 процент ехэ тарян хуряагдаhан, хартаабхын ургаса 140 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн, ниитын малай тэжээл 28 процентээр ехэ нөөсэлэгдэhэн байна. Байгша ондо эндэхид ороohо таряа гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабарила үлүүлhэн. Урда жэлнүүдэйнгээ үриие нилээдгүй хороожо шадаhан гээшэ. Мүн үбhэ сабшаха даабарияа гүйсэд дүүргээ. Жэшээлхэдэ, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизатор, конференциин делегат А. Т. Паньков залуу худэлмэришэн Г. С. Пономаревтой сугтаа 4 мянган центнер витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ түсэбөө 700 гаран центнерээр үлүүлээ. Энэл ажахын залуу коммунист И. П. Шербин 7 мянгаад центнер таряа сохижо алдаршаа. Тиихэдэ конференциин худэлмэридэ хабаадалсаhан, «Рассвет» колхозой тракторно-таряан ажалай бригадые хүтэлбэрилэгшэ П. П. Ткачевой даалан коллективэй гэшүүд 944 гектар газарhаа 29,5 центнер ороohо хадажа абаба.

Эдэ бүтэдэ тоо, баримтанууд партиин гэшүүд механизаторнуудай хамтын ажалда оруулдаг горитой хубитые гэршэлнэ гээд тэмдэглэе.

Тиигэбэшье делегат, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор **Ф. Е. Ефимов** газар тарялангые бүри hайнаар эрхилхэ ёhотойбди гэжэ онсолhон байна. Эндэхи ажахынуудай дунда түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг совхозой коммунистнуудай ажалаа шэнжэлжэ үзөөд, иимэ сэгнэлтэ үгэжэ байhан ушар партийна организациин дайшалхы шэнжые харуулна гээд хэлэлтэй. Тэрэшэлэн Охин-Булагай совхозой ахамад агроном **А. П. Степанов** газарай хүрьhые гэмтүүлхэгүй гурим хэрэглэн, элдүүрилгэ хэжэ байhан тухайгаа тогтобо. Мүн энэ ажахыда нютагай сагай уларилда тааруу сортнуудаар тарилга хэхэ ябадалда тусгаар анхарал хандуулагдадаг. hүүлэй үедэ тус ажахынхид элhэлиг хүрьhэтэй газарай гектар бүриhөө ургаса ехээр абадаг боложо байнхай. Тиигээшье hаа ажахын коммунистнууд тоосоото hунгалтын суглаан дээрэ баян ургаса ургуулдаг болохо гээшэ манай зорилго гэжэ мэдүүлhэн байгаа.

Бэшүүрэй райондо тоосоото үедэ харууhалагдажа байhан малай тоо толгой яhала олошоруулагдаа. Зүгөөр эндэхи ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха гурбан жэлэй түсэб дүүргэжэ шадахагүй гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Үринь 300 тонно болоно.

Үнгэрhэн тоосоото үе соо ниитын малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга боломжонуудшье бии байгаа гээд тэмдэглэе. Жэшээнь, hүүлэй үедэ үхэрнүүдые, гахайнуудые шахан таргалуулха комплекснууд баригдажа тушаагдаа. Тиихэдэ ниитын адууhа малда хүрэхэ үбhэ тэжээл нөөсэлэгдэнэ. Теэд ажалай үрэ дүнгүүд ядуухан байшоо, олон мал гарзалуулагдаа. Үйлэдбэрилhэн продукциин өөрынь үнэ сэн үшөөл ехэ. Эдэ баримтануудые шэнжэлээд байхадаа, районой колхоз болон совхозууд мал ажалай ашаг шэмые мүртэйгөөр дээшэлүүлжэ шадаагүй гээд тобшолол хэмээр. Мүн эндэхи ажахынуудай hаалишад, фермэнүүдэй хүдэлмэришэд hү hаалияа нёдондонойхидо орходоо доошолуулжархёо. Гэхэтэй хамта районой ажахынууд үнгэрhэн гурбан жэл соо hү, мяха, нооhо ехээр үйлэдбэрилдэг болоо гээд тэмдэглэлтэй. КПСС-эй райкомой, партийна эхин организацинуудай эмхидхэлэй зарим тэды хүдэлмэри ябуулhаниинь элитэ. Гэбэшье эдэ дутуу дунданууд hаань hабагшалан харахада, малшадаар хүдэлдэг түрүүшүүлэйнь партида үшөөл үсөөнөөр абтадагынь гайхалтай. Жэнирэй хүдэлмэришэдые партида абаха хүдэлмэри хуушанайхяараал гэжэ элидхэл дотор хэлэгдэhэн байна. Мүнөө эндэхи ажахынуудта hү hаалиин 27 фермэ бии. Зүгөөр hаалишадайнь миин 22-рынь коммунистнууд байха юм. Энэ hанал бодолоо үргэлжэлүүлэн, нэгэ баримта дээрэ тогтохомнай. «Победа» колхозой hү hаалиин фермэдэ поточно-цеховэ гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй юм. Түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэлые районой ажахынуудай найман фермэдэ октябриин 1 болотор нэбтэрүүлхэ тухай шиидхэбэри КПСС-эй райкомой бюро абаhан байгаа. Зүгөөр тэрэнь мүнөөшье хүрэтэрөө сагаан саарhан дээрэ миил үлэшэнхэй. Иимэ байдалай үзэгдэhэн ушарта ехэ hанаата боложо байhан тухайгаа тус колхозой түрүүлэгшэ **В. В. Смолин** мэдүүлбэ. Энээн тушаа элидхэлшын ябуул дурдаад лэ гараhаниинь гэмшэлтэй.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудые эршэмтэйгээр, хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ ябадалда онсо анхарал хандуулагдана. Тиимэhээ ажалай түрүү онол арганууды ажахын hалбари бүхэндэ хэрэглэхэ гээшэ угаа шухала бшуу. hүүлэй үедэ районой колхоз, совхозуудай газар тарялан эрхилдэг олон бригада, звенонууд хамтын подрядай гуримда оронхой. Тракторно-таряан ажалай коллективүүдэй 80, кукуруза ургуулагшадай 82 процентнь иимэ онол аргаар хүдэлдэг болоо. Хартаабхашадай бүхы звенонууд ажалай шэнэ гуримаар ажаллана. Энээнэй ашаар ажалайнь журам хараа байса hайжарба. Харин зарим ажахынуудай парторганизацинууд, хүтэлбэрилэгшэд иимэ гуримаар хүдэлэгшэдтэ хүдэлмэриин тааруу зохид эрхэ байдал хангана гүй, тус бригадануудай гэшүүдые таhалжа, ондоо ажалда хэрэглэхэ ушарнууд үзэгдэнэ гэжэ тоосоото элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Үгэ хэлэгшэд Бэшүүрэй совхозой партийна бюрогой секретарь **Ц. Ц. Батуев**, «Сибирь» совхозой директор **В. М. Кашин**, «Рассвет» колхозой тракторно-таряан ажалай бригадые хүтэлбэрилэгшэ, КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүн **Е. М. Григорьев**, «Туяна» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй филиалай мастер **Г. Ф. Ларина**, Хёлгын леспромхозой директор **И. Р. Поздняков** болон бусад хамтын подрядай гуримаар ажалладаг түрүүшүүлэй хүдэлмэри дээрэ тогтобо. Коммунистнуудай ударидаhан коллективүүдэй ажал хэрэгүүд урагшатай, үрэ дүнгүүдынь горитой байна гээд тэдэнэр тэмдэглээ. «Рассвет» колхозой механизатор, конференциин делегат В. Т. Афанасьевай хүтэлбэрилhэн нэгэ нарядаар ажалладаг звеногой гэшүүд 5600 центнер hайн шанартай үбhэ бэлэдхэhэн байна. Тэрэшэлэн «Победа» колхозой залуу коммунистнууд В. Н. Багулов, В. А. Сидоров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай хамтын подрядта ороhон бригадынхид тусгаар hайн үрэ дүнгүүдые туйлаhан алдартай. Тиигэжэ тэдэнэй даалан коллективүүд тус тустаа гектар бүриhөө 18—19 центнер ургаса хуряагаа. Мүн энэ ажахын ажалай ветеран, конференциин делегат М. Ф. Фалилеевэй ударидаhан луговодуудай звеногой харууhалдаг нуга сабшалангай гектар бүриhөө 30 центнер үбhэн сомогдоо.

Даажа байhан ажал хэрэгэй түлөө коммунистнуудай харюусалгые нэн түрүүн дээшэлүүлхэ тушаа, продукциин хэмжээнhээ бэшэ, харин шанарыень хараадаа абан, ажалай салин хүлhэ түлэхэ тушаа XXI партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Е. З. Утенков** хэлэбэ.

ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Алексеев**, Хуниин 5-дахи СПТУ-гай партийна организациин секретарь **П. С. Убонова**, «Новосретенский» совхозой хонишон, цеховэ парторганизациин секретарь **Б. Б. Балданов**, «Дружба» колхозой hаалишан **А. И. Синицына** хүдөө ажахыда хүдэлхэ залуу халаание бэлдэхэ, тэдээнэй hуудал байдалай бүхы талын асуудалнуудые тааруу зохидоор шиидхэхэ, энэ үбэлжэлгын үедэ эмхитэйгээр, оролдосотойгоор хүдэлхэ гээшэ шухала гээд тэмдэглээ.

Конференци дээрэ үгэ хэлэгшэдэй олонхидынь районно агропромышленна нэгэдэлэй ажал ябуулгые hайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулаа. Тиихэдэ барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэри тушаа ашатай туhатай хөөрэлдөөн мүн лэ болоhон байна. Жэшээнь, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй барилгын материалнуудай участогай мастер, партийна эхин организациин секретарь **Т. М. Симонова** мүнөө район дотор хүдэлжэ байhан барилгын хэдэн колоннонуудай орондо томодхогдоhон нэгэ эмхи байгуулбал дээрэ гэhэн партиин райкомой hанамжые дэмжээ.

Элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд районой промышленна предприятинууд болон ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангадаг зургаануудай хүдэлмэридэ тэдэнэй урда табигдаhан зорилгонуудта тогтоо.

Элидхэлшэ, мүн тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үе сагай эрилтын ёhоор эрхилэгдэдэг болоодүй гэжэ делегадуудта дуулгаhан, бэелүүлэгдэхэ зарим тэды хэмжээ ябуулганuudые дурдаhан байна.

КПСС-эй райкомой хүтэлбэри доро парторганизацинуудай тоосоото үе соо бэелүүлhэн эмхидхэлэй, үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ сэгнэлтэ үгтэжэ, шүүмжэлхы шэнжэтэй, эрилтэтэй хөөрэлдөөн конференци дээрэ болоо гээд тэмдэглэхэ шухала.

Коммунистнуудай ажалай, ниитын эдэбхи хэшээлые бадаргаха, тэдэнэй түрүү үүргые саашадань улам бүри батадхаха, партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые ходо доо дээрэ үргэн ябахаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байха гээшэ шухала гээд конференци дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. Имагтал партийна организацинуудай бэелүүлhэн эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриин ашаар амжалта, илалтанууд туйлагдадаг шуу.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **В. Б. Саганов** конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Шэнээр hунгагдаhан КПСС-эй райкомой түрүүшын пленум үнгэрэгдэжэ, эмхидхэлэй асуудалнууд харагдаба. Партиин райкомой нэгэдэхи секретаряар **А. И. Плотников**, секретарьнараар **Б. Н. Дамбаева, В. П. Суховеев** гэгшэд hунгагдаба.

Д-Р. ДАМБАЕВ,
манай корр.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАТ

Зэдын районой «Октябрьскэй» совхозой түрүү hаалишан Галина Васильевна Дашиева hаяхан болоhон үнгэрhэн районой партийна конференци дээрэ областной партийна конференциин делегадаар hунгагдаhан байна. Галина Васильевна Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаhан. hаалишан Дашиева жэл бүри үндэр дүнгүүдые туйладаг. Үнеэн бүриhөө 2500-hаа 3000 килограмм хүрэтэр hү hаадаг юм. Тэрэ энэшье жэлдэ амжалта түгэсөөр ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү hаалишан, областной партийна конференциин делегат Г. В. Дашиева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

КОММУНИСТНУУДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Хэнэйшье мэдэhээр, Буряад оронoймнай хойто холын нютагуудта арбадахи жэлээ БАМ-ай ехэ барилга хэгдэжэ байнхай. Таби гаран ехэ, бага барилгын эмхинүүдэй коллективүүд эндэ хүдэлнэ. Түмэр хэргын рельс табилга 700-дахи километртэ хүрөөд байна. Тэрэнэй 400 километрынь—БАМ барилгын Буряадай участогта.

Ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, эгээл hайн үрэ дүнгүүдые туйлаха хэрэгтэ барилга-хабсаралгын поездын захиргаан, партийна, профсоюзай, комсомолой, организацинууд ехэ анхарал хандуулна. Бригадна подрядай гуримые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар горитой юумэн хэгдээ, хэгдэнэшье. Инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, прорабууд, бригадирнууд болон хүдэлмэришэд бригадна подрядай ашаг үрые бүри дээшэлүүлхын тула саг үргэлжын оролдолго гаргана. Шэнэ гуримые өөрынгөө байдалда тааруулан хэрэглэхэ гэжэ хүдэлмэришэднай үнэн зүрхэнhөө тэмсэнэ.

Залуу коммунист В. Кудлын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив Северобайкальск городой үйлсэнүүдые асфальтаар хушадаг. Энэ тон харюусалгатай, хүнгэн бэшэ ажал. Ганса бригадын гэшүүдэй бэшэ, мүн «Нижнеангарсктрансстрой» трестын автобазын, асфальт-бетоной холисо гаргадаг заводой коллективүүдэй ажалай эмхидхэлhээ манай хүдэлмэриин ябаса дулдыдаха байна бшуу. Бригадир В. Кудла эдэ хоёр коллективэй хүдэлмэришэдтэй ажалай хэлсээ баталха гэhэн дурадхал оруулаа юм. Манай барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын захиргаан, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ дурадхалыень hайшаан дэмжээ бэлэй. В. Н. Кудлын бригадын гэшүүд автобазын жолоошодтой, заводой хүдэлмэришэдтэй нягта холбоотойгоор, hайн харилсаатайгаар ажалладаг болоо. Хоорондоо ходо ябалсадаг, мүрысөөнэй ябасые шалгалсадаг, түрүү дүй дүршэлтэйнь танилсадаг юм.

Хүдэлмэришэд эбтэй эетэйгээр ажаллахадаа hайн үрэ дүн туйладаг байна. В. Н. Кудлын даадаг бригадын коллектив байгша ондо Северобайкальск городhoo Нижнеангарск поселок хүрэтэр автомобильна 40 километр харгые асфальтаар хушаха даабаря хоёр hараар уридшалан дүүргэжэ, олоной магтаалда хүртөө бэлэй.

— Бидэ ажахын тоосооной гуримаар хүдэлhэн дээрэhээ үдэр бүриингөө даабарие 15—20 процентээр үлүүлнэбди. Оньhон техникээ гурбан халаанай туршада ашаглажа, бүтээсыень нилээд дээшэлүүлжэ шадаабди. Саашадаа үйлэдбэриингөө ашаг үрыень улам дээшэлүүлжэ, амжалтаяа улам арьбадхаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаар шиидэнхэйбди, — гэжэ залуу коммунист В. Н. Кудла мэдүүлнэ.

Коммунистын хүтэлбэрилдэг бригадын коллективтэ тон харюусалгатай объектнүүдые барихыень даалгагдадаг гээшэ. Тэдэнэр барилга-хабсаралгынгаа поездын промышленна баазые богонихон болзорой туршада барижа, ашаглалгада тушаагаа бэлэй. Энэ түрүү коллектив Нижнеангарскын аэропортын талмайе түмэр-бетон хабтагайнуудаар хушаха гэhэн хүнгэн бэшэ хүдэлмэри даажа абаад, түрүүшын ээлжээниие барижа дүүргээ hэн.

— Коллективнай 12 хүнhөө бүридэнэ. Тэдэнэй дүрбэниинь коммунистнууд. Бидэ партийна бүлэг эмхидхээбди. Бүлэгэй хүдэлмэриие өөрөө хүтэлбэрилнэб. Коммунист А. Луговой, Т. Подзоров, М. Хамуев гэгшэд хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэмни ехэ туhа хүргэдэг. Гурбан халаанай туршада барилга хэжэ, ажалай бүтээсые эридээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулнабди,— гэжэ В. Н. Кудла хэлэдэг.

Манай барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын коллектив дотор иимэ үнэн сэхэ, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон бии даа. Жэшээлхэдэ, А. И. Дементьевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабарие табан hарын туршада дүүргэжэ, Буряад АССР-эй 60 жэлэй ойн hайндэрые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн үүсхэл гаргаа бэлэй. Тэрэнээ нэрэ солодоо хүрэмөөр бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Энэ бригадын коллектив түмэр замшадта локомотивна депо барижа байна. Депогой корпусой барилгада хабаадалсажа байhан А. И. Дементьевэй бригадын хүдэлмэришэд бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ.

Тон харюусалгатай участогуудта коммунистнуудые эльгээнэбди. Поездымнай коллектив дотор долоон бригада бии. Табан бригадирнууд коммунист юм. В. С. Горбатенко, В. Е. Глущенко болон бусад коммунистнууд ажалша коллективээ бэрхээр хүтэлбэрилжэ шадана.

Коммунистнуудай эдэбхитэйгээр үүсхэл гарган хүдэлдэг газартал амжалта туйлагдадаг. Манай поездын коммунистнууд ажалай, гүрэнэй технологическа журам улам бэхижүүлхэ, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй хараалhан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр социалис мүрысөө дэлгэрүүлнэ. Залуу хүдэлмэришэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ, эгээл hайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэнь туhална. Коммунистнуудай туhаламжаар залуушуул хүдэлмэриин олон янзын мэргэжэл шудалжа, эрхим шанартайгаар барилга хэдэг болонхой. Манай хүдэлмэришэд коммунистнуудhaa жэшээ абан, габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Бидэ дүрбэн удаа Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, СССР-эй Транспортна барилгын министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг абаа hэмди.

Байгша оной эхинhээ муу бэшэ үрэ дүнгүүд туйлагдана. Арбан hарын туршада генподрядаар хэхэ даабари 70 процентээр үлүүлэгдээ. Хүн бүхэн 11.982 түхэригэй барилга хэхэ даабаритай hэн. Тэрэ 15.361 түхэригтэ хүргэгдэбэ. Эдэ тоонуудые хараад, сасуулаад үзэхэдэ, поездымнай хүдэлмэришэд бараг hайнаар хүдэлнэ, бүри үндэр бүтээсэ туйлажа шадаха байhаниинь эли тодо болоодхино бшуу. Бидэ жэлэй эхинhээ 17 объект «эрхим», 12 объект «hайн» сэгнэлтэтэйгээр тушаагаабди. Саашадаа бүри эдэбхитэйгээр, үүсхэл гарган хүдэлхые оролдохобди.

Г. ПЕТРОВ,
«Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын партбюрогой секретарь.

Энэ жэлдэ Баруун Сибирьтэ 372 миллион тонно нефть (газай конденсадые оруулалсан), сүүдхэдээ дунда зэргээр 1 миллионhoo дээшэ тонно түлишэ олзоборилон абтахаар түсэблэгдэнэ. Тюмениин нефтьшэд сентябриин 30-да сүүдхэдээ 1 миллионhoo дээшэ түлишэ түрүүшынхеэ абажа, ехэ амжалта туйлаhан байгаа. 1965 ондо түрүүшын миллион тонно Сибириин нефть олзоборилогдон абтаа hэн гээд hануулхада hонирхолтой.

Түсэбүүд ба туйлалтанууд

Тюмениин нефтьшэдэй амжалтанууд

60-аад онуудай эхиндэ Баруун Сибириин хойто хубида нефтиин баялигуудай хэбтэшын олдоходонь, тэрэниие дэлхэйн хэблэл «манай зуун жэлэй үзэгдөө дуулдаагүй хоморой шухаг юумэн» гэжэ нэгэн hаналтайгаар тэмдэглээ hэн. Гэбэшье ородууд нефть олзоборилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадахагүйл ха. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр Сибириин намаг налхитай газарта урагшаа дабшажа шадахагүй байна гэжэ олон тоото статьянууд, шэнжэлэлнүүд дотор тэмдэглэгдэhэн байгаа. Хүндэ хүшэр байгаалиин эрхэ байдалтай байhан дээрэhээнь Тюменьдэ нефть олзоборилгые байгуулхын тула олон арбаад жэл хэрэгтэй болохо юм гэжэ ушар ёhо ойлгодоггүй шэнжэлэгшэд бэшэдэг hэн.

80-яад онуудай эхеэр Сибирьтэ нефть олзоборилго хороходоо болохо гэжэ баруунай тайлбарилагшад хойшодоо багсаамжалдаг болобо. Баруунай оронуудай технологи хэрэглэнгүй, СССР нефтиин промышленностиие хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ шадангүй, нефть газаашань гаргажа худалдахын орондо ондоо оронуудhaa абаха баатай болохо аабза гэжэ баталхашье хүнүүд олдодог бэлэй.

Манай орон дотор нефть олзоборилгын эгээл ехэ предприятинууд мүнөө Баруун Сибирьтэ байгуулагдаад, амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. 1983 оной түсэбэй ёhoор, нефтиин ба газай конденсадай 60 процентнь эндэhээ абтахаар хараалагдана. Иимэ үрэ дүн туйлахын тула оройдоол 18 жэл хэрэгтэй болоо. Дэлхэйн нэгэшье орон нефтиин промышленностиие хүгжөөлгын иимэ үрэ дүнгүүдые туйлаагүй юм (угайдхадаа байгаалиин айхабтар хүндэ хүшэр эрхэ байдалда).

Үнэхөөрөөшье, Сибирьтэ хүнэй хүлөө табяагүй буртаг тайга соо 12 метр гүнзэгытэй намаг налхи дороhоо нефть олдоhон байгаа бшуу. Хэды хүйтэн шэмэрүүн сагташье энэ намаг налхитай газар огто хүрэдэггүй юм.

Мүнөө Самотлорой нефтиин баялигтай эгээл ехэ хэбтэшэдэ үрэмдэлгын түрүүшын аранта тодхон табихын тула тэрэниие 30 километрэй газарта тэбхэр hара соо шэрэжэ абаашаха баатай болоо hэмди гэжэ геологууд дурсан хөөрэдэг. Үдэрэй туршада оройдоол 1 километрые гаталдаг байгаа бшуу. Олзоборилгын газарта хатуу хушалтатай түрүүшын харгы замуудые яажа гаргаhанаа барилгашад hайн hанана. Үбэлдөө намаг соо гүнзэгы нүхэ малтаад, экскаваторнуудаар оёорhоонь торф удхажа абадаг hэн ха. Удаань хэдэн зуугаад километртэ холоhоо асарагдаhан шорой шохой нүхэ руу адхаад, дээрэhээнь бетон плитэнүүдые hуулгадаг байгаа..

Мүнөө Сибириин буртаг шэрингитэ тайга соогуур болбосон түхэлтэй хото городууд Нижневартовск, Сургут, Нефтеюганск, Урай, Ноябрьск болон хэдэн арбаад хүдэлмэришэнэй hуурин тосхон урган бодонхой. Нефть олзоборилгын районуудhaa Транссибириин түмэр зам дээрэхи Тюмень хото хүрэтэр — тайга соогуур, намаг налхитай газараар мянга шахуу километр утатай шэнэ харгы гаргагдаhан байна. Бүхы шэнэ хото городуудта гол мүрэнэй томо ехэ портнууд, аэродромууд баригдаа. Имагтал, hүүлэй хоёр жэлэй хугасаа соо 1,5 миллионhoo дээшэ тонно ашаа самолёдуудаар, вертолёдуудаар иишэ асарагдаа hэн. Бетон хушалтатай хэдэн зуугаад километрэй дардам харгы олзоборилгын бүхы объектнүүдые найдамтайгаар холбоно. 3 миллион киловатт хүсэтэй (нефтьтэй хамта олзоборилогдодог газ тэрэнэй түлишэнь болодог) электростанци Сургудта бариhанай, электро-дамжуулгын хүсэтэ лининүүдые Ураалhaa татаhанай ашаар олзоборилгын газарнууд, шэнэ хото городууд элшэ хүсөөр найдамтайгаар хангагданхай.

Нефть олзоборилгын үргэн дэлюун шэнэ нютагые болбосон түхэлтэй болгохын, түбхинүүлхын тула олон арбаад миллиард түхэриг hомологдоhон байгаа. Гансал энэ табан жэлдэ Тюмениин нефтиин промышленностиие хүгжөөлгэдэ 26 миллиард түхэриг нэмэжэ hомологдохо юм. Энэнь 30-аад шэнэ хэбтэшэтэй газарые олзоборилон ашаглаха арга олгохо.

Мүнөөшье Сибириин нефтиин баялигуудтай газарые хүгжөөлгэдэ бэрхэшээл түбэгүүд ушарна. Дүтэ шадарай баялигай хэбтэшэнүүд проекттээр хараалагдаhан хүсэндөө оруулагдаа, гэбэшье аяар холын хойто зүгтэ, Полярна тундра шадархи нефтиин шэнэ баялигуудые олзоборилон ашаглаха хэрэгтэй. Тиишэ түмэр болон дардам харгынууд гаргагдажа, хото городууд, hуурин тосхонууд баригдажа байна.

5 миллион киловатт хүсэтэй хоёрдохи электростанци Сургудта, Нижневартовск болон Шэнэ Уренгойдо электростанцинууд баригдажа, электро-дамжуулгын нэмэлтэ лининүүд татагдажа байна. Мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаhанай ёhoор, эдэ бүгэдын ашаар 1990 ондо Тюменскэ областьдо нефть болон газай конденсадые олзоборилгые жэлдээ 500 миллион тоннодо хүргэхэ арга олгохо байна.

Станислав МАЛЬЦЕВ.
(АПН).
Тюмень.

БОЛЗОРhОО УРИД

МАРИЙСКА АССР. Уренгой—Помары—Ужгород гэжэ газай соргын Вятка Волго хоёрой хоорондохи ажал хүдэлмэри болзорhоо урид дүүргэгдэбэ. «Татнефтепроводстрой» трестын коллектив эндэ татагдаhан соргын туршалга эхилхээр бэлэдхэл хэнэ. Мүнөө эндэ хабсаралгын түгэсхэлэй ажал хэгдэжэ байна.

. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: газай соргын компрессорнэ 22-дохи станциин үзэлэй хабсаралга дээрэ. «Татнефтепроводстрой» трестын 9-дэхи СУМР-ай Ф. Фастын бригада эндэ ажаллана. Бригадын түрүүшүүл—үндэр мэргэжэлтэй гагнууршад Дамир Сибогатов (зүүн гарнаа) ба Рамиль Даутов.

ТАСС-ай фотохроника.

…ЛАЙ ШЭНЭ ГУРИМДА— …ҮРГЭН ХАРГЫ

…рүү онол арга гэшэмнай хүн зоной даалгагдаhан ажалдаа ондоогоор хандадаг болоhыень элитээр харуулна. Хэрбээ урдандаа механизаторнууд газар тарялангай эзэд бди гэжэ оройдоошье hанадаггүй байгаа. Түсэб табиха, тоо бүридхэл хэхэ, хүн зоной, техникэ машиные даалгабари үгэхэ, эдэнэрые материална талаар урмашуулха болон бусад шухала асуудалнууд механизаторнуудай хабаадалгагүйгөөр хэгдэдэг байна. Мүн лэ тэдэнэрэй түлбэринь түлэхэдөө абаhан ургасын түлөө бэшэ, харин хэхэhэн гектарhаань тоологдон ойлон үгтэдэг hэн. Ингэжэ трактористнуудай, комбайнернуудай гектарай хойноhоо оролдодог байhаниинь мэдэжэ.

Эгээл мүнөө тарялашадта хамтын подрядай хэды шэнээн ашаг үрэтэй байhаниинь элитэ болонхой. Ушар иимэhээ энэ шухала хэрэгые саашадань эрид hайжаруулхын тула бии байгаа дутуу дундануудаа дары усадхаха ёhотойбди.

Ганса тарялашадта иимэ байдал ушараа бэшэ, мүн лэ малшадташье эдэ бүгэдэ дутагдалнууд бии байhаар. Эдэнэртэ ганса харууhалhанайнь түлөө бэшэ, харин hааhан ехэ hүнэй гү, али абаhан үндэр шэгнүүрэй түлөө салин хүлhэниинь үгтэхэ ёhотой. Эндэhээ уламжалан харахада, тэдэнэрэй ажалай түлөөhэн абаhан продукциhаань сэхэ дулдыдаха жэшээтэй.

Хамтын подрядта ороhон коллективэй гэшүүн бүхэн өөhэд өөhэдынгөө ажалда харюусалга ехэтэйгээр, гурим журамтайгаар, бэе бэедээ туhалалсажа хүдэлхэ зэргэтэй бшуу. Эдэнэр бултадаа нэгэ зорилготой хадаа эсэсэй продукциин түлөө оролдоно ха юм, — гэжэ нүхэр Ошоров онсолон тэмдэглэбэ.

Мүнөө республикын ажахынуудта дүн хамта 694 бригада, звено энэ түрүү онол аргаар хүдэлнэ. Эдэ коллективүүд бүхыдөө 546,4 мянган гектар газар ашаглана гэхэ гү, али бүхы тарялангай 53 процентыень эрхилнэ.

Мал ажалда 576 бригада, звено хүдэлхэдөө бүхы үнеэдэй 9 процентыень, түлжүүлэгдэдэг ба шахан таргалуулагдадаг залуу эбэртэ бодо малай 4 процентыень, хонидой 31 процентыень, гахайнуудай 7 процентыень, адуун hүрэгэй 8 процентыень харууhална. Эдэ тоо, баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, республика дотор энэ хүдэлмэриин хэр зэргэ ябуулагдажа байhыень элитээр харуулна. Илангаяа Захааминай, Түнхэнэй, Хориин, Бэшүүрэй, Кабанскын районуудта газар тарялан эрхилхэ талаар хамтын подрядаар хүдэлдэг звенонууд олошоронхой. Баргажанай, Бэшүүрэй, Яруунын, Түнхэнэй районуудай овощ ургуулдаг звенонууд гүйсэд хамтын подрядта оруулагдаад байхадань, харин Улаан-Үдын районой ажахынууд энэ талаар ехэл гээгдэлтэй. Яруунын, Прибайкалиин, Сэлэнгын районуудай газар тарялан эрхилдэг бригадануудай оройдоол 25—30 процентнь ажахын тоосоогоор ажаллана. Баунтын, Хойто-Байгалай, Ахын районуудта энэ онол арга нэбтэрүүлэгдээгүй байhаар.

Ажахын тоосоондо ороhон түрүү коллективүүд энэ жэлэй хүндэ хүшэр үедэшье тэжээл ехээр нөөсэлжэ шадаа. Саашань тэрэ олон жэшээ баримтануудые дурдаа. Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хартаабхашан Н. Р. Буруев 125 гектар талмайн гектар бүриhөө 201,1 центнер ургаса хуряагаа гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 1,7 дахин ехэ хартаабха суглуулаа. Энэл ажахын кукурузашан А. Г. Паньков гектарай 162,8 центнер кукурузын набша намаа хуряаhан байна. Улаан-Үдын районой «Советская Россия» колхозой луговодуудай звенонуудые даагшанар А. Ефремов, В. Жилин гэгшэд гектар бүриhөө дунда зэргээр 41 центнер ногоо ургуулаа. Энэ звеногой гэшүүн бүхэндэ түсэбhөө гадуур нэгэ түхэриг продукци үйлэдбэрилhэнэйнь түлөө 1,28 түхэриг нэмэлтэ мүнгэн түлэгдөө гэхэ гү, али тэдэнэр салинhаа гадуур 1180 түхэриг мүнгэ абаа.

Энэ ажахыда тарялан ажалда хамтын подряд гүйсэд нэбтэрүүлэгдэнхэй. Эндэ тракторна нэгэ бригада байгуулагдаhан юм. Тэдэнэр байгша ондо 667,8 мянган түхэригэй валова продукци үйлэдбэрилжэ, түсэбөө 125 процент бэелүүлhэн байна. Жэлэй hүүлдэ бригадын гэшүүн бүхэндэ баян ургаса хуряаhанайнь түлөө 820 түхэриг нэмэлтэ мүнгэн түлэгдэхэ юм. Энэ коллективэй абаhан продукциин өөрынь үнэ сэн нёдондонойхидо орходоо, 24 процентээр хямда болоhон байна.

Республика дотор мал ажалда хамтын подряд нэбтэрүүлхэ хэрэг ехэ ааляар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй. Илангаяа үхэр, гахай, адуунай 684 фермэ, бригадануудай оройдоол 45-дань энэ гурим хэрэглэгдэнэ.

Саашань нүхэр Ошоров hүүhаалиин фермэдэ, гахайн фермэдэ энэ онол аргын хэды шэнээн туhатай байhыень жэшээнүүд дээрэ харуулаа. Энэ шухала хэрэгые ерэхэ жэлдэ бүри hайнаар эмхидхэн ябуулхын тула кадрнууд болон коллективүүдые дааха хүнүүдые томилхо асуудалда тодорхойгоор тогтоhон байна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэ зорилго табигданхай. Тэрэниие бэелүүлхын тула 1984 ондо тарян ажалда хүдэлдэг коллективүүдэй 60 процентыень энэ гуримда оруулха хэрэгтэй. Мүн лэ мал ажалда хамтын подряд нэбтэрүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулагдаха юм, — гээд элидхэлшэ түгэсхэлдөө тэмдэглээ.

Ерэхэ жэлдэ капитальна hомологлгые түсэблэхэ ба энэ жэлэй арбан hарын дүн тухай республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо **Т. И. Кучумова** хэлээ. Тэрэ илангаяа гүрэнhөө үгтэhэн зөөриие гамнаха, арьбалха тушаа тогтоhон байна. Элдэб зайгуул, холоhоо ехэ мүнгэнэй түлөө ерэhэн бригаданuудта барилгын хүдэлмэри хүүлэhэнэйнгөө түлөө колхоз, совхозуудай үлүү ехээр мүнгэ түлэхэ ушарай үсөөн бэшэ үзэгдэдэг тухай үгэ хэлэгшэ сугларагшадай анхарал хандуулаа.

Тарялан болон мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй абаhан продукциингаа зэргээр түлбэриеэ абадаг болохо тухай хүдөө ажахын министерствын таhагые даагша З. Р. Будаев хөөрэжэ, ойлгуулжа үгөө.

1984 оной колхоз, совхозуудай, ажахы хоорондын үйлэдбэриин-финансова түсэб табиха тушаа энэл министерствын таhагые даагшанар В. Е. Плеханов, В. Н. Шабанов, В. Л. Барлуков, С. Г. Цыренов, З. Р. Будаев, министрэй орлогшо **А. В. Пахеев**, республикын гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо П. И. Тетенов, хүдөө ажахын министерствын ахамад экономист-финансист Г. Д. Буянтуев, ахалагша бухгалтер-шалгагша И. Н. Тыжебров, ахалагша агроном-экономист С. Т. Сергеева, ахалагша экономист-зоотехник Е. Д. Дондукова, ахамад экономист Е. Х. Табиханова болон бусад мэргэжэлтэд дэлгэрэнтыгээр, тодо hайнаар хэлэhэн байна.

Экономическа албанай хүдэлмэриие эрид hайжаруулха, үйлэдбэридэ шэнэ түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ тухай асуудалаар Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай лабораториие даагша Ц. Б. Галданов, Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша Л. В. Власов гэгшэд сугларагшадта хөөрөө.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшадта уласхоорондын байдалаар лекци уншагдаhан байна.

Д. ДОНДОКОВ.

Хүнэй ами наhан, жаргалта байдалай түлөө бүхы хүсэ шадалаа, ухаан бодолоо, бэлиг шадабариияа зорюулагшад ходоодо хүн зоной дунда хүндэтэй ямбатай ябадаг. Тэдэнэй нэгэн Екатерина Михайловна Никифорова болоно. Тэрэ хүнэй бэеын элүүр энхэ байхын түлөө одоол эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллажа ябаhан намтартай юм. Екатерина Михайловнатай сугтаа хүдэлhэн, мүн аргалуулhан хүнүүд «Доктор Катя» гээд тэрэниие хүндэмүүшэ ёhоор нэрлэдэг.

«ДОКТОР КАТЯ»

Урин зөөлэн харасатай, илдам зохидоор шэртэhэн нюдэдынь долёобортоо домтой, эрхыдээ эмтэй гархануудынь хэды олон хүнэй нюдыень аргалжа, хэтэдээ хүхэрэн байгаа огторгой, уула хадануудые, тала дайдаар атарлан бэлшэжэ ябаhан адуу малые, тобшолон хэлэхэдэ, алтан дэлхэйе өөрынгөө хоёр нюдөөр хараха зол жаргал түхөөгөө гээшэб! Энэмнай олон зоной хододоо hанажа, хүндэлжэ ябадаг налгай hайхан абаризантай доктор Катя гээшэл даа!

...Екатерина Михайловна Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй медицинын факультет аяар 1928 ондо дүүргэhэн юм. Нюдэ аргалдаг врачай дипломтой болоhоор хани нүхэр, врач Пестеревтэй хоюулан заха холын Захаамин ажаллахаар эльгээгдэhэн байгаа. Мүнөө тэрэ үеынгөө сэг hанан дурдана.—Тиихэдэ, орой намар —ноябрь hарада бидэнэр Улаан-Үдэhөө морин тэргээр Цахир хүрэтэр арбан хоногой туршада ябажа хүрөө бэлэйбди. Харгын мууhаа боложо, мори унаамнай схэнхидээ гэшхэдэлээрээ замаа гаталаа бэлэй. Холын аян замда ябахадаа, хура бороо, саhанда норожо, даарража шанга hалхиндашье үлеэлгэдэг байгаабди. Бидэ тиихэдэ керосинтай лаампа абажа ябаа hэмди...

Харин мүнөө Захааминай район оройдохоноол 40—45 минутын туршада самолёдууд зэлэ татан хүрэнэ. Үйлсэ гудамжануудынь зайн галаар гэрэлтүүлэгдэдэг болонхой.

Тиихэдэ эндэ оройдоол гурбан фельдшер хүдэлдэг байhан. Районой түб Закаменскда больница, амбулаторишье үгы бэлэй. Һаял эхин hургуулинууд нээгдэжэ, түрүүшын коммунануудай байгуулагдажа эхилhэн халуун хаhа байгаа. Врач Е. М. Никифорова халдабарита үбшэ аргалдаг врач А. М. Пестерев хоёр Захаамин нютагай түрүүшын врачнар болоно. Тэдэнэр ариг сэбэрые сахиха, үбшэнhөө hэргылхэ талаар ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа гээшэб?! Улаан-Үдын поликлиникэдэ хүдэлжэ байхадаа, Е. М. Никифорова республикын хүдөө нютагуудта ошожо, нюдэнэй үбшэ эмшэлхэ тусхай бригадые толгойлдог байhан. Тиихэ үедэ нюдэндэ операци хэхэ харюусалга ехэ хүдэлмэри өөр дээрээ даажа абаа hэн. Тиин 1935 онhоо 1941 он болотор Екатерина Михайловна жэлдээ зуугаад шахуу операци хэдэг болоо. Энэмнай hайн түхеэрэлгэтэй больницада бэшэ, харин поликлиникын байдалда хэгдэдэг байгаа бшуу. Түрүүшын энэ амжалта манай Зүүн Сибирьтэ түйлагдажа, 1939 ондо Эрхүү хотодо үнгэргэгдэhэн врачнарай научно-практическа конференцидэ хабаадагшадай дунда схэ хөөрэлдөөн болоо ха юм.

Екатерина Михайловнагай үдэр бүриин оролдолгын ашаар, республика доторнай нюдэнэй үбшэ аргалха врачнуудай тоо hүүлэй үедэ олошорhониинь мэдээжэ. Тэдэнэй дундаhаа мэдээжэ болоhон врачнар В. А. Мовронни, К. М. Обунеева, Р. А. Салникова, А. Р. Гумниц, С. Ф. Зарбаева, Т. П. Мошкович бусад олон тоото мэргэжэлтэдые нэрлэмээр.

Эхэ хүдэлмэри ябуулдаг hэн. 1930 ондо Цахир тосхондо түрүүшын больница нээгдэбэ. Энэ хадаа врач Е. М. Никифоровагай туйлаhан түрүүшын алхам, илалта болобо.

...1931 он. Энэ жэлдэ нюдэнэй врач Е. М. Никифорова Цахирай больницада түрүүшынхеэ операци хээ бэлэй. Тэрэ гэхэhээ уламжалан врачай нэрэ холо ойгуур түргөөр таража, «Доктор Катя» бүришье мэдээжэ болобо.

Оn жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри Екатерина Михайловна өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлэн дүй дүршэлөө баяжуулан ябаhан алдартай.

1932 ондо тэрэ Улаан-Үдэ хото зөөжэ ерэмсээрээ, республикын районуудаар ябажа трахомо үбшэ аргалхын тула хэды оролдолго гаргадаг, hэргылэмжын, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байгаа гээшэб?!

1946 ондо Улаан-Үдэ хотодо 20 хүнэй hууритай нюдэнэй отделени нээгдэбэ. Тэрэниие Е. М. Никифорова хүтэлбэрилнэ. Гансахан түрүүшын жэл тус отделенидэ аяар 387 операци хэгдэжэ, аргагүй ехэ амжалта түйлагдаhан юм. Республиканска больницын нюдэнэй отделениие даажа абаhан Екатерина Михайловна тиихэ үедэ Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын ахамад врачай үүргэ дүүргэнэ. Тиихэдээ тэрэ нюдэнэй үбшэ аргалдаг мэргэжэлтэдэй өөhэд өөhэдынгөө шадабари дээшэлүүлхэ асуудалда анхаралаа схээр хандуулдаг, бүри гүнзэгыгөөр hургахые оролдодог, өөрөөшье hуралсадаг байhан.

1951 ондо СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй совет дээрэ Е. М. Никифорова элидхэл хэхэдээ, республика дотор трахомо үбшэн үндэhөөрнь үгы хэгдээ гэжэ омогорхон тэмдэглээ hэн. Харин энэ үедэ республиканска больницада юрэдөөл 50 хүнэй багтаха таhаг хүдэлдэг бэлэй. Хүнэй нюдэ аргалдаг врачнар Е. М. Никифоровагай хүтэлбэри доро жэлдээ 900 хүрэтэр операци хэдэг байгаа. 1959 ондо Екатерина Михайловна өөрынгөө даажа байhан отделениие бэрхэ шаби врач Н. Б. Бояновада даалгажа үгэhэн юм.

Мүнөө ажалай ветеран Е. М. Никифоровагай баян дүршэл дээрэ хүмүүжэhэн манай республикын залуу врачнар тэрэнэй дүй дүршэлые арад зоной hайн hайхан ажабайдалда зорюулна ха юм. РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй габьяата врач Е. М. Никифоровагай үбсүүндэ хэдэн орденууд ялардаг. Мүнөө Екатерина Михайловна наян наhа хүрэбэшье, өөрынгөө баян дүршэл залуу үетэндэ дамжуулхын түлөө оролдожол ябадаг, hайн hайхан заншалтай зангаараа.

В. ТАРНУЕВ,
Буряадай АССР-эй габьяата врач.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. М. Никифорова 3-дахи больницын врач, залуу мэргэжэлтэ В. А. Итыгиловатай байна.

ХҮГЖЭМ АРАДУУДЫЕ ДҮТЭ БОЛГОНО

КОСТРОМА. Эндэхи арадай филармониин шэнэ, ойн баярай концертнэ сезон «Хүгжэм арадуудые улам дүтэ болгоно» гэhэн уряа доро нээгдэбэ.

Мэргэжэлтэ хүгжэмшэд болон уран hайханай бүлгэмүүдэй эрхим түлөөлэгшэдэй зохёохы энэ нэгэдэл байгуулагдаhаар 20 жэл болобо. Тэрэ 115 коллективэй ажал ябуулгые залан хүтэлдэг юм. Эдэнь гэбэл, академическэ болон арадай хоорнууд, дуу, хатарай ансамбльнууд, оперно-дуунай студинууд, камерна оркестр, аман үгын зохёолнуудые суглуулжа, шэнжэлдэг бүлэгүүд болон бусад коллективүүд болоно. 900-hаа дээшэ уран бэлигтэн арадай филармониин артистнуудай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэнь бэлэн бэшэ. Энээнэй тулада уран hайханай бүлгэмэй областной харалгануудай лауреадуудай тоодо орохо, областной хоорой бүлгэмэй дэргэдэхи бэлэдхэлэй курса гараха ёhотой.

Арадай филармониин хүгжэмтэ-гэгээрүүлгын ажал ябуулга олон янзын юм. Соёлой арадай университедүүдтэ лекцинүүд уншагдадаг, концертнүүд харуулагдадаг, хүдэлмэришэдэй урда ба хүдөө нютагуудта зохёохы ажал ябуулга тухай тоосоонууд эмхидхэгдэдэг юм. Костромагай филармони ороной болон дэлхэйн хүгжэмэй эгээл эрхим зохёолнуудые, арадай аман үгын зохёолнуудые идхан дэлгэрүүлдэг габьяатай.

Ойн баярые угтуулан зарим дүнгүүд согсологдоhон байна. Клубууд болон соёлой байшангуудта арадай филармониин артистнууд шагнагшадтайгаа 6 мянга дахин уулзаhан байна. Костромагай эдэбхитэдэй дүй дүршэлые Россин Федерациин автономито республиканууд болон областьнуудта хэрэглэхээр дурадхагданхай.

Социалис орнуудаар

…БАРАА
…ЭГЛЭНЭ
Венгриин
…хада ажа-
…мжын со-
…ээр хэрэг-
…нгриин ав-
…тайншуулан
…» тон hай-
…шина бо-
… Союзда
…мянган хо-
…миллион час,
…мянган ма-
…шпарат Вен-
…а. Советскэ
…дэhэн эды
…з эльгээгдэ-
…рниие хан-
…лха тех-
…е байгуул-
…о hэн.
Будапештдэ
…зал хүдэл-
…гадаадын
…ай нэгэдэл-
…абагшадые
…ленностиин
…ай танил-
…электронико,
…аппарату-
… техникэ
…ическэ түб
…хөөр бэл-
Совет трак-
…а техниче-
…ар ашаг-
…даха байна.
… дээрэ 3
…т трактор
…лтэд совет
… ба заhаба-
…өө венгер
…улна. Энэ
…й шэглэл-
…бүүд бай-

…дые бэдэрхэ, материал багаар хэрэглэдэг зүйлнүүдые бүтээхэ, электронико хэрэглэхэ талаар бүхы коллективэй эдэбхитэй ажалай ашаар эдэ амжалтанууд түйлагдаhан байна.

Түрүүшын хахад жэлдэ уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэжэ, 74 миллион крон алмаха арга олгоhон байгаа.

МОНГОЛОЙ ТРАНСПОРТЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ТҮРҮҮ КОЛЛЕКТИВ

УЛААН-БААТАР. Монголой Урда-Гобиин аймагай ажалшадай дунда дэлгэрhэн байгша оной түсэбтэ даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ автотранспортна управлениин коллектив эрхимлэбэ. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлhэнэй ашаар, жэлэй эхинhээ хойшо жолоошод 460 мянган түгриг гүрэнэй мүнгэ алмаhан байна. 16 түрүүшүүлдэ Монголой долоодохи табан жэлэй ударнигай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо.

Монгол орон дотор зөөгдэдэг бүхы ашаанай 70-hаа дээшэ процентнь автотранспортда хүртэдэг байна.

ВЬЕТНАМ БАРИЛГАШАДАЙ ИЛАЛТА

ХАНОЙ. Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар баригдажа байhан СВР дотороо тон томо Фалай теплоэлектростанциин барилгашад ажалай шэнэ илалта түйлаба. Вьетнамда үргэнөөр тэмдэглэгдэдэг Агуу Октябриин ойн баярай ба СССР СРВ хоёрой хоорондо хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорто гар табиhаар 5 жэлэй ойн урда тээ элшэ хүсэ хубаарилха түхеэрэлгэ болзорhоо урид ашаглалгада тушаагдаа. Тэрэ түхеэрэлгэнь республикын хойто хубидахи хото городууд болон провинцинуудта, промышленна ба хүдөө ажахын предприятинуудта элшэ хүсэ таарууга(а)р дамжуулха арга олгохо юм.

Ноябриин эхээр Фалай ТЭС-эй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

(ТАСС).

…ӨӨ
…ООР
…АН
…словакиин
… тон томо
…гэлдэ 50
… хүдэлмэ-
…а хаагшад
…ой социа-
… дүүргэл-
…ар проф-
… эндэ бо-
…гша оной
… нэгэдэл
…л дүигүү-
…т дүүргээ
…ын» гене-
Ян Новот-
Ашаг олзо
15 процен-
…ургэгдэhэн
…ноесэнүү-

ДАМАСК. Сириин ниислэлдэ Журналистнуудай уласхоорондын эмхиин «Интерпресс-фото» гэжэ заншалта конкурсдо дэлхэйн элдэб оронуудай 500 фоторепортер хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: США-гай Джеймс Б. Дикманай «Сальвадорто hунгалтын үдэр» гэhэн бүлэг зурагуудhаа алтан медальда хүртэhэн фото.
АДН—ТАСС-ай фото.

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ БҮТЭЭН ГАРГАЛГЫЕ БОЛЮУЛХА

СОФИ. Буу зэбсэгүүдые, нэн түрүүн ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые дары болюулха, буу зэбсэгүүдээ бүгэдэ нийтээрээ хуряаха гэhэн уряа эндэ дэлгэрүүлэн тараагдаhан коммюнике дотор табигдана. Мавританиин гүрэнэй толгойлогшо полковник Мохамед Хуна Ульд Хейдаллын албанай хэрэгээр Болгарида ерэжэ, БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живковтэй хэhэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Булимтаран эзэмдэгдэhэн бүхы араб газар нютагуудhаа, тэрэ тоодо Зүүн Иерусалимhаа Израилиин гаража ошоhоной, палестин арадай үндэhэн эрхэнүүдые хангаhанай ашаар лэ энэ райондохи байдал гуримшуулан шиидхэгдэхэ аргатай гэжэ хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэд Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые зүбшэн хэлсэхэдээ тэмдэглэбэ. Ливан тушаа Израилиин бэелүүлдэг эзэрхэг түримхэй, булимтархы политикые тэдэнэр буруушааха зуураа, Ливанhаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаха, энэ ороной бэеэ даahан ба дулдыданги бэшэ байдалые hэргээхэ, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые хангаха эрилтэ табиба.

СССР-эй БА ИРАГАЙ АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА

БАГДАД. Ирагай ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe бэхижүүлгэ хоёр ороной арадуудай үндэhэн аша туhада харюусана, Дүтын Зүүн зүгтэ ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгын хэрэгтэ алба хэнэ гэжэ Ирак-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ Наджих Мухаммед Халиль ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Һүмбэрсэг дэлхэйн олонхи районуудта империализмын хүсэнүүд арадуудые дарлалта мүлжэлгэ дороо абажа, тэдэнэй байгаалиин баялигуудые эзэмдэхые шармайн оролдоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ. США-гай зүгhөө үргэнөөр дэмжэгдэдэг Израиль ливанайхидта, палестинынхидтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа үргэдхэнэ, бусад араб арадуудта аюул тохёолдуулна. Иимэ эрхэ байдалда совет болон ирак арадуудай хоорондо үгэеэ ойлголсолгые гүнзэгырүүлхэ, тэдэнэй хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбооe хүгжөөхэ гээшэ онсо удха шанартай байна гэжэ Н. М. Халиль зааба.

ХИЛЫН САANAHAA

ТАСС • АПН

АШАТАЙ ТУҺАТАЙ ХАРИЛСААН

ДЕЛИ. 1984—1985 онуудта СССР-эй ба Индиин хоорондо хүдөө ажахын талаар эрдэм, техникын харилсаае хүгжөөхэ тухай протоколдо Индиин ниислэл хотодо гар табигдаба. Тэрэ экономикын энэ шухала hалбарида, нэн түрүүн газар тарялангда, мал ажалда, хүрьhэ элдүүрилгэдэ, загаhа барилгада али алиндань ашатай туhатай совет-индиин холбоо барисаае гүнзэгырүүлэн хүгжөөхөөр хараалагдана.

Индиин Хүдөө ажахын министерствын секретарь, хүдөө ажахын шэнжэлгэнүүдэй талаар Индиин соведэй генеральна директор О. П. Гаутам гар табилгын ёhолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хүдөө ажахын талаар хоёр ороной хоорондохи үрэ түгэс холбоо барисаанай амжалтатайгаар хүгжэhэндэ сэдьхэлээ ханажа байhанаа мэдүүлээ. Гар табигдаhан протокол хадаа али алиндань туhатай эдэ холбоо барисаае үргэдхэхэ талаар хэгдэhэн үшөө нэгэ шухала алхам болоно. Хоёр талада ашатай туhатай харилсаагаа хүгжөөхын тула оролдолго гаргахабди гэжэ мэдүүлбэ.

АЮУЛТАЙ ПОЛИТИКА

БЕРЛИН. США-гай ба НАТО-гай бэелүүлжэ байгаа политика уласхоорондын байдалые улам орёо түгшүүритэй болгоно гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Г. Аксен мэдүүлбэ. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо эхилэлгэ энэ политикын эгээл аюултай хубинь болохо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд эдэ бүгэдэндэ зүрюу харша хэмжээнүүдые абаха зорилготойгоор ехэ юумэ хэжэ байна. Сэрэгэй-стратегическэ булюу хүсэтэй болохо гэhэн Холбоото Штадуудай болон НАТО-гай хараа түсэбүүдые буруу hүргэхэ гээшэ шухала удха шанартай байна. Социалис гүрэнүүдэй зүгhөө абтадаг иимэ хэмжээнүүдэй шухала удха шанартай байhые Гренадада эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай hаяхан үүдхэhэн гэмтэ ябуулга элирхэйлэн харуулба.

СССР ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫЕ ХҮСЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК. Советскэ Союз буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо гэhэн халуун эрмэлзэлтэй байhые Америкын гүрэнэй дурадхалнуудта Рейганэй захиргаан мүртэй харюу үгэнэгүй гэжэ «Врачнууд социальна харюусалгын түлөө тэмсэлдэгэ» гэдэг американ нүлөө ехэтэй нийтын эмхиин хүнгэй тэргүүн Хелен Колдикотт Эй-би-си гэжэ телекомпанида интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. «Имагтал hүүлэй үедэ СССР буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар хэдэн шухала дурадхалнуудые оруулба»,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

«Холбоото Штадууд тушаа хэлэхэ болоо hаа, hүүлэй арбан жэлэй хугасаа соо тэдэнэр али бүхы буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгын үүсхэлшэд болоhон байна»,—гэжэ Х. Колдикотт саашадаа тэмдэглээ.

СОВЕТ НОМОЙ ВЫСТАВКЭ

БРАТИСЛАВА. «Совет ном эб найрамдалай ба хүгжэлтын аша туhада» — гэжэ Словакиин ниислэлдэ нээгдэhэн совет литературын выставкэдэ [illegible] СССР-тэ хэблэгдэhэн олон үндэhэтэдэй [illegible] хүгжэлтые элирхэйлэн харуулhан мянга гаран ном тэрээн дээрэ табигданхай.

300-гаад ном, тэрэ тоодо Карл Марксын ажабайдал болон ажал ябуулга тухай ном, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд, совет хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэhэн үгэнүүд, статьянууд нийтын-политическэ тематикада зорюулагданхай байна.

ХҮНДЭ ХҮШЭР ТУРШАЛГАНУУДАЙ ЗАМААР

БЕЙРУТ. Эдэ үдэрнүүдтэ Ливанай ниислэл хотын үйлсэ гудамжанууд hүрөөтэйгөөр үзэгдэнэ. Имагтал эдэ ажаhуугшадта бэшэ, харин Ливанай бүхы хүн зондо тохёолдоhон хүшэр хүндэ туршалганууд, шалгаланууд эндэ элсэр харагдана. Дундада далайн ба Ливанай эрье шадарай уhые иишэ тиишэнь эсхэжэ ябаhан американ далайн флодой корабльнууд Бейрудhаа элихэнээр харагдана. «Ф-14 Томкэт» түхэлэй американ истребительнүүд огторгойгоор шуумайлдана. Американ далайн ябаган сэрэгшэдэй лагерьнууд, постнууд Бейрудай уласхоорондын аэропортдо, Бейрудай түбтэ байгуулагданхай. Хаа-хаанагүй адаалхай шабын түмэрнүүд, малтагдаhан газар харагдана. Олонациональна хүсэнүүд гэдэгэй солдадууд: американецууд, французууд, итальянсцууд, англичанинууд тэдэнэй саагуур байрланхай. Ливанда амгалан тайбан байдал хангаха тухай худал хуурмаг найдуулгатайгаар иишэ ерэhэн аад, тэдэнэр ехэ буунуудаар буудажа, бомбо хаяжа, Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүгээр, Ливанай газар дайда дээрэhээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргахын түлөө тэмсэжэ байhан ливанайхидай зоригые мохоохо гэжэ оролдоно.

Дүшэн жэлэй урда тээ—1943 оной ноябриин 22-то —түүрэг булимтарагшадтай, удаань француз колонизаторнуудтай удаан саг соо тэмсэжэ, Ливан бэеэ даahан байдалтай болоо hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хэзээдэшье иимэ хүшэр хүндэ байдалда ороогүй юм. США-гай мүнөөнэй захиргаанай эзэрхэг түримхэй ябуулганууд энээнэй гол шалтагаан болоно. Үнэн союзнигайнгаа — Израилиин гэмтэ ябуулганuудые hайшаан дэмжэжэ, тухиржа, Вашингтон Ливанда сэрэгэй ябуулгануудые үүдхэhэн байгаа.

Һүүлэй үедэ Израиль ороной урда районуудые Ливанай бусад газар дайдаhаа таhалан эзэмдэхые хүсэбэ.

Тиимэhээ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэлтын хүдэлөөн бүхы Ливан соогуур үргэдэнэ. Үдэр бүри шахуу патриодууд булимтарагшадта шанга сохилтонуудые үзүүлнэ.

Хэды хүшэр хүндэ байдалда ороошье hаа, ливан арад бэеэ даahан байдалаа, эрэлхэг зоригтойгоор хамгаална, национальна эблэрэлгын харгы зам бэдэрнэ. Оронойнгоо бэеэ даahан байдалые hэргээжэ шадаха байhандаа ливан арад этигэнэ. Тиин ехэ hандаралгануудhаа, hүйдхэлнүүдhээ hэргээгдэжэ, Араб Зүүн зүгэй бусад арадуудай дунда Ливанай ёhотойл hууриия эзэлхэ байhандань тэрэ найдана.

АЖАЛААР ШЭРЭЭГДЭҺЭН ЖАРГАЛ

Наян жэлэй урда тээ үбэлэй янгинама хүйтэндэ батрак Һалханайн газар шалатай орбогорхон хара гэртэ Василий хүбүүн түрөө бэлэй. Үгытэй ядуу зондо ухибүү үргэхэшье гээшэнь бэрхэтэй байһан ааб лаа. Арай шамай борьбо дээрээ бодохолоорнь абань энэ хоёрдохи хүүгээ ахадаа үргэхыень үгэһэн юм.

Эхэ, эсэгын энхэрэл үзөөгүй хүбүүхэн хара багаһаа адууһа малай хойноһоо ябажа, ами бэеэ тэжээхэ баатай болоо. Солбон, шуран, ухаансар Антибаан (тиимэ ара нэрэтэй байгаа) хүбүүн долоон наһатайһаа гүйгөөшэ мори унажа уралдаанда гаража захалаа. Найр наадан дээрэ түрүүлэн гаража, солоёошье яһала дуудуулаа. Теэд нэгэтэ гүйдэлшэ мориниинь халба һүрэжэ, хүбүүн унахадаа баруун хүлөө ехээр гэмтээгээ. Тиибэ яабашье арбаадтайхан һонор, һонирхууша хүбүүе приходско һургуулида оруулаа. Тэндэ гурбан класс дүүргээд байтарнь Октябриин хубисхал боложо, үгытэй, үншэн зондо алтан наран мандаа бэлэй.

Арбан табатай болоһон хүбүүн нютагайнгаа зоной малые бэедээ даагаад адуулжа ороо. Гурбан жэл хүдэлжэ байтарнь һүбэлгэн, ном һудар мэдэхэ хүбүүе сомон зүблэлдэ дуудажа, юумэ бэшүүлдэг болобо. Уданшьегүй Байтогой сельскэ Советэй гүйсэдкомой секретаряар, удаань түрүүлэгшээр томилогдоһон юм. Энэ үедэ коммунис партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан. 1926 оной эхиндэ тэрэниие Эхиридэй Хушуунай (волостиин) Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр дэбжүүлээ. Жэл хүдэлөөд байтарнь Эрхүү городто хизаарай юридическэ жэлэй курсада һурахыень ябуулба. Энэ һуралсалаа дүүргэһээр Баргажанай аймагта ерэжэ, судьягаар хүдэлөө, бусад аймагуудта прокуророор ажаллаа. Сууд болон прокуратурын органуудта арбаад жэлдэ хүдэлхэ зуураа Буряадай АССР-эй прокурор хүрэтэрөө ургаһан байна.

Эдэ жэлнүүдтэ хүдөө нютагуудта ангиин тэмсэл шангадажа, хамтын ажал байгуулха үедэ нюдарган баяшуултай тэмсэхэ хэрэг гараа. Коммунист Василий Бахаевич Танхаев энэ тэмсэлдэ сэхэ хабаадаһан намтартай.

— 1930 оной үбэл Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын районуудаар ябажа нюдарган баяшуулые, тодорхойлжо, нютагуудһаань гаргаха шанга хүдэлмэриие хүтэлбэрилсэһэн хүм даа,— гэжэ Василий Бахаевич мүнөө тэрэ хубисхалша үе сагые һанаандаа оруулна. — Тиихэдээ хүн бүхэндэ анхаралтайгаар хандаха гэжэ оролдогшо һэмди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай болон тэрэнэй һүүлээрхи хүндэ хүшэр жэлнүүдтэ (хамта 11 жэлдэ) Василий Бахаевич Танхаев республикынгаа худалдаа наймаанай наркомоор, удаань министрээр хүдэлөө һэн.

— Эдэ жэлнүүдтэ хүн зоной хэрэглэмжые хангаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ байһан юм, — гээд коммунист Танхаев хөөрэжэ ороно. — Тиигэбэшье, арга хургыень оложо, карточкаар үгтэдэг юумые таһалдуулдаггүй байгаабди. 1949 ондо карточна гурим болюулагдаад, магазинуудта юумэн элбэг боложо захалаа. Жэл бүри мартын нэгэндэ эд бараанай сэн хямдарвулагдажа байгаа. Энэнь худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ нилээд бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулдаг байһан юм. Хэды тиимэшье һаа, юумэнэй сэнгэй хүнгэрүүлэгдэжэ байхада угаа баяртайгаар хүдэлэгшэ һэмди. Эдэ жэлнүүдтэ магазинууд, складууд шэнээр баригдажа захалаа. Улаан-Үдэдэ революциин талмай дээрэ шэнэ Универмаг баригдаа һэн.

Эгээл энэ үедэ Василий Бахаевич худалдаа наймаанай хоёр жэлэй дээдэ курсада һурахаяа Ленинград эльгээгдэһэн юм. Эндэ һуража байха зуураа, тэрэ КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи партийна дээдэ һургуули дүүргэжэ (заочноор) гараа.

Һургуулиһаа ерэхэлээрнь нүхэр Танхаевые баһал худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ —Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшээр, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй хангалгын ба худалдаалгын Управлениин начальнигаар томилһон байха юм. Эндэ пенсидэ гаратараа хүдэлөө.

Номгон даруу зантай, хэлэһэн үгэдөө хүрэлэг, хүн зондо туһа хүргэхэ гэжэ оролдодог хадань, тэрэниие хамта хүдэлдэг нүхэдынь, ажал хэрэгээрээ тэрээнтэй ушарһан хүнүүд ехээр хүндэлдэг. мүнөөшье хүрэтэр һанажа ябалаг. Пенсидэ гараһаар арба гаран жэл болобошье, һонор һүбэлгэн зандаа, республика соогоо, орон дотороо боложо байһан һонин шэнэ юумые алдангүй мэдээд лэ һуудаг. Тээсгэн КПСС-эй обкомдо партиин ветерануудтай болоһон уулзалгада хабаадахадаа, тэрэнэй энгэртэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» хоёр орден, хэдэн медаль яларжа байгаа. Гэртэнь олон тоото Хүндэлэлэй грамотанууд, баясхалан хүргэһэн документнүүд хадагалагдажа байдаг. Тэрэ Союзай тусхайта пенсионер.

— Хэрбээ шанга үбшэндэ баригдажа, операцида ороогүй һаа, хүдэлжэл ябаха байгааб, — гээд Василий Бахаевич минһэд гэнэ.

Теэд тэрэнэй һанал болодыень үри бэень үргэлжэлүүлнэ. Надежда басаганиинь ЛВРЗ-дэ инженер-конструктораар хүдэлдэг, Андрей гэжэ аша хүбүүниинь ГПТУ дүүргээд, деподо слесарьаар ажалладаг, Зүүн-Сибириин технологическа институтда заочноор һурадаг. Алена гэжэ зээ басаганиинь дунда һургуулида һурана.

Ажалай нимэ ехэ зам гаталһан, буурал сагаан толгойтой, энеэбхилһэн солбон хурса нюдэтэй, баруун гартаа таяг тулаһан, таби холо гаран жэлдэ коммунистын үндэр нэрые сэбэр һайханаар абажа ябаһан үбгэжөөл, эдэ үдэрнүүдтэ наян наһаяа угтаха гэжэ золтой жаргалтай ябана. Энэ жаргалынь үсэд шанга ажалаар лэ шэрээгдэһэн гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

А. БОРИСОВ.

«КЫЗ ЖИБЕК»

Ленинэй ордентэ оперо болон баледэй академическэ театрай сценэ дээрэ Е. Брусиловскиин хүгжэмөөр «Кыз Жибек» гэжэ казах балет найруулагдан табигдаба. Тус баледые Казахай ССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Булат Аюханов найруулба. Буряадай театрай бэлигтэ артистнууд тус баледэй гол рольнуудта наадана. Харагшад шэнэ зүжэгые угаа халуунаар угтаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ баледһээ хэһэгүүд харуулагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕТ СПОРТЫН ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

Раиса Сметанинагай гурбадахи олимпиада

1984 ондо Югославиин Сараево хотодо үнгэргэгдэхэ Сагаан Олимпиадада гурбадахяа хабаадаха олимпийскэ чемпионка Раиса Сметанина ерээдүйнгөө хараа түсэбүүд тухай тон болгоомжотойгоор һанамжаяа хэлэнэ. «Сараево хотодо үнгэргэгдэхэ Олимпиадада хабаадахадаа, 31-тэй болоод байхаб, хүсэ шадалаа туршаха гол санашадни, илангаяа Норвегиин санашад намһаа һураггүй залуунууд юм. Тэдэнэр жэлһээ жэлдэ үндэр үрэ дүнгүүдые харуулна. Тиимэһээ гурбадахи, һүүлшын Олимпиадын ямараар үнгэрхэ байһан тухай хэлэхэ гээшэ хүшэр хүндэ. Гэбэшье бүхы арга хабаараа мүрысэхые оролдохоб. Амжалта туйлахын тула энэ үедэ тон элүүр энхэ байха хэрэгтэй».

Юундэ бэеынгээ элүүр энхэ тухай хэлэнэб гэхэдэ, 1982 ондо Норвегиин Холменколлендо болоһон дэлхэйн чемпионадта хабаадахадаа, тэрэ илалта туйлаха аргатай хүнүүдэй тоодо оробошье, хэжэгтэһэн дээрэһээ түрүүшын зайнуудта уралдаанай зүргэ дээрэ гаража шадаагүй һэн. Тиигэбэшье норвег санашан Берит Аунлиин хэдэн илалтые таһалдуулжа, тэрэ 20 километрэй уралдаанда илажа гараха юм гэжэ хэн һанаха байгааб?

Энэ хадаа Сметанинагай хүсэл зориг ехэтэй байһые элирхэйлэн харуулна. Хэды хэжэгтэһэн байгаашье һаа, илалта туйлахадаа, нилээд ехэ хаба шадалтай, мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулаа һэн. Урдахи хоёр Олимпиадада Сметанина гурбан алтан медальда хүртэһэн юм. Инсбругта —10 километртэ, суглуулагдамал командын бүридэлдэ ородог хани басагадтаяа хамта эстафетэдэ, харин Лейк-Плэсидтэ 5 километртэ түрүү һуурь эзэлһэн байгаа.

Олимпиин зүргэ харгынууд дээрэ тэмсэхэ хүнүүд тухайдаа Сметанина иигэжэ хэлэнэ: «Тэдэнэр медальнуудһаа һураггүй олон ааб даа. Дэлхэйн һүүлшын чемпионадта 3 дахин илалта туйлаһан Берит Аунли түрүүтэй Норвегиин санаша басагад һүүлэй жэлнүүдтэ түрүү һууриде гаража байна. Тэрэнэй Сараево хотодо мүрысэхэ гү, али үгы байһыень мэдэнэгүйб. Гэбэшье Норвегиин командада мэргэжэл шадабаряараа тэрээнтэй адлирхуу хэдэн санаша басагад бии. ЧССР-эй санашад, тэрэ тоодо Квета Ериова, Анна Пасярова, Бланка Паула гэгшэд Холменколлендо бүри ехэ амжалта туйлаха аргатай байгаа гэжэ тоолоноб. Тиимэһээ Олимпиин наадануудай харгы дээрэ тэдэнэр арга боломжонуудаа элирхэйлэн харуулхые оролдохо байха гэжэ һананаб. Барбара Петцольд түрүүтэй ГДР-эй санаша басагад тухай мүн лэ иимэ юумэ хэлэжэ болоно. Швецидэ, илангаяа Финляндида (нэн түрүүн Марья-Лиис Хямяляйнен гэгшые хараада абанаб) бэрхэ санашад бии. Тэдэнэй списогые үргэлжэлүүлжэ болохо гэжэ һананаб».

Нёдондо жэл 40 наһатайдаа ехэ спортһоо буужа, тренер болоһон суута чемпионка Галина Кулаковае халажа, Сметанина манай эрхим бэрхэ санашадай хүтэлбэрилэгшэнь болоо. Мүнөө Сметанина мэргэжэл шадабаряараа СССР-эй суглуулагдамал командын бусад гэшүүдһээ һураггүй булюу байна. 30 наһатай Любовь Лядова, мүн залуушуул Любовь Зимятова, Надежда Шамакова, Юлия Степанова гэгшэд манай суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороно. «Залуушуул Холменколлендо амжалта туйлаха байха гэжэ хүлеэгээ һэмди,— гээд Сметанина хэлэнэ.—Гэбэшье тиимэ юумэн болсогүй. Олимпиин нааданай урда тээхи жэл зарим тэды этигэл найдал түрүүлбэ. Кулаковагай нютагай Удмуртын АССР-эй 20 наһатай санашан Юлия Степановае онсолон тэмдэглэхэ дурамни хүрэнэ. Залуушуул ехэ һорилго хэнэ. Байгша он тэдэнэртэ шанга шалгалтын жэл болохо ёһотой».

Нёдондо жэл Сметанина тиимэ урагшаа гараагүй һэн. Дэлхэйн Кубогта хүртэхын түлөө ээлжээтэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр тэрэ эрхим арбанай тоодо ороһон байгаа. Дэлхэйн чемпионадай, болохоёо байгаа Олимпиин наадануудай урда тээ тэрэ хүсэеэ арьбалха гэһэн зорилго табиһаниинь хэндэшье мэдээжэ. «Үнгэрэгшэ жэлдэ би спортын ехэ зорилгонуудые урдаа табяагүй һэм. Имагтал һорилго бэлэдхэлээ хэм соонь байлгахые хүсөө бэлэйб. Мүнөө амаралтамни дүүрээ. Үнгэрэгшэ зун эршэмтэй һорилго бэлэдхэл хээ һэм. Тиигэжэ олимпийскэ жэлдэ муу бэшэ үндэһэ һуури табяаб гэжэ һананаб. Сараево хотодо болохо Олимпиин наадануудые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха гээшэ минии гол зорилго болоно.

Сагаан Олимпиадын болохо үеэр сагай уларилай ямар байха ушарынь Сметанинае, мүн бусад хабаадагшадые һонирхуулна. «Олимпиадын урда тээхи мүрысөөнэй үедэ сагай уларил ехэл дулаан байжа, санашадые түбэг бэрхэшээлдэ оруулаа һэн. Саһанай хайлажа байһан дээрэһээ санадаа түрхихэ ямар тоһо шэлэлтэй гээшэб гэһэн асуудал хүн бүхэнэй урда табигдаһан байгаа. Энэ үедэ урда тээнь үзэгдөөгүй дулаан болоо гэжэ нютагай зон хэлсэнэ. Теэд иимэ сагай уларилтай ушараа, тохёолдоо хадаа тэдэнэй тон хүлеэгдээгүй уларилые тэсэжэ гарахаар бэлэн байха ёһотойбди».

Юрий ЮРЬЕВ.
(АПН).

АГНУУРИ ТҮЛЭГ ДУНДАА

Намар—үбэлэй олзоборилгын хаһа эхилжэ, ангуушан бүхэн ой тайгада гаранхай. Үбэлэй ой соо ямар гоё гээшэб!. Илангаяа шэнээр ороһон саһан дээгүүр шубуу шонхорой, ангуудай мүрнүүдэй аржылдан харагдахада, ангуушан бүришье һаа баярладаг ха юм.

Республикадамнай агнууриин хаһа октябриин 20-һоо ерэхэ жэлэй февралиин 15 болотор үргэлжэлхэ юм. Ой соо нохойн хусаха, бууһай һүрэхэ абяан холоһоо соностодог болонхой. Нигэжэ ангуушад гүрэндөө «зөөлэн алта» бэлэдхэжэ ябаһанаа мэдүүлбэ гээшэ.

Буркоопсоюзай коопзверопромхозууд зэрлиг ангуудай арһа олзоборилгын хаһые энэ жэлдэ һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Коопзверопромхоз бүхэндэ ангуушадай суглаан үнгэргэгдөө. Энэ зүблөөндэ һайн шанартайгаар арһа тушааха, гүрэнэй даабари дүүргэхэ, байгаалиин баялигые арьбадхан ашаглаха тухай ехэхэн хөөрэлдөөн болоо. Агнууриин эхилхэһээ урид егерьнүүд, охотоведүүд хүбшэдэ гаража, ангуудай болон олзоборилгын жэгүүртэн шубуудай тоо бүридхэн тодорхойлоо. Баунтын, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй, Кабанскын районуудай ажахынуудай зарим ангуушадые холын хүбшэдэ вертолёдоор буулгаа.

Штатна ангуушад түлөөһэгүйгөөр гутал хубсаһаар, буу зэбсэгээр хүсэд хангагданхай. Эдеэ хоол, дари һомоёо үникэй түхеэрһэн байгаа. Энэ жэлдэ тайгын гүн гүнзэгыдэ агнуури-олзоборилгын 10 бааза, 170 гэр заһаржа баригданхай.

Коопзверопромхозууд олзоборилгын продукци бэлэдхэхэ, тушааха тухай хэлсээнүүдые ангуушадтай батала. Мүнөө дүн хамта 1252 хүн агнуурила гараад байна. Хэрмэн, булган, һолонго, ондатра, шэлүүһэн, зээгэн үнэтэй арһатай ангуудай тоодо орүулагданхай. Нимэ хадаа эдэ амитадай арһан заатагүй гүрэнэй жасада тушаагдаха ёһотой.

Байгша оной агнууриин үедэ коопзверопромхозууд табин хандагайн, 210 бугын, 230 гүрөөһэнэй, 120 зэрлиг орын, 25 болон гахайн, 38 баабгайн, 4330 хүдүү, һойрой мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй.

Буркоопсоюзай агнууриин ажахынуудта зэрлиг ангуудай арһа олзоборилхоһоо гадна, тэжээмэл ан үсхэбэрилгэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. 1983 ондо халтар хара үнэгэнэй дүрбэн мянган, песецэй гушан мянган арһан тушаагдахаар хараалагданхай. Ангай фермэнүүдэй продукци дүн хамта 2 миллион 975 мянган түхэригтэ болохо юм.

Мүнөө агнуури район бүхэндэ түлэг дундаа ябажа байна. Байгша оной ноябриин 1-нэй мэдээгээр 377.555 түхэригөөр сэгнэгдэһэн 8957 хэрмэнэй, 9706 шандаганай, 935 үнэнэй, 793 һолонгын, 1469 булганай, 61 шара үнэгэнэй арһан бэлэдхэгдээ. Ондатрын агнуури дүүрэжэ, энэ амитанай хамтадаа 33.620 арһан тушаагдаба.

Баргажанай коопзверопромхозой ангуушад И. Н. Алексеев — 377, В. Н. Молчанов, — 574, С. Г. Скосырский — 805 ондатра барижа, республика соогоо эрхимлэбэ.

Яруунын шэнэһэтэ ойдо хэрмэн олоор үлэнхэй. Олзобориин һайн дээрэһээ хаа хаанагүй ангуушад урматай. Жэшээлхэдэ, Баунтын коопзверопромхозой ангуушад Н. М. Щербаков 112 хэрмэ, нэгэ һолонго, нэгэ шэлүүһэ, Н. П. Волков 122 хэрмэ, Витимэй коопзверопромхозой Нарһата Нуурай үйлэдбэриин участогай ангуушад В. С. Коваленко — 383, Н. П. Тищенко — 291, А. А. Глазков — 250 хэрмэ бариһан байна.

М. ГЫЛЫКОВ,
Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын охотовед.

ЭРХИМ МЭРГЭЖЭЛТЭ

Залуу комсомол басаган Раиса Очирова жэлэй саада тээ Эрхүүгэй медицинскэ институт дүүргэһэн юм. Мүнөө Улаан-Үдэ хотын 6-дахи аптекэдэ бэлэн болоһон эм дом шалгагша врачаар хүдэлнэ. Үсөөхэн жэл хүдэлбэшье коллектив соогоо хүндэтэй болонхой.

— Раиса Очирова эрхим мэргэжэлтэ, эм дом гээшые һайса мэдэхэ врач. Гэхэтэй хамта даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, бэлэн болоһон эм дом наринаар шалгадаг,— гэжэ тус аптекые даагша С. П. Андреева хөөрэнэ.

Раиса өөрынгөө тушаалые һайнаар дүүргэхынгээ хажуугаар, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэрэ ВЛКСМ-эй аптекоуправлениин комитедэй гэшүүн, политинформатор, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө мэргэжэл дээшэлүүлхэ зорилготойгоор хэшээлнүүдые үнгэргэжэ байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Очирова.

М. СУТУРИНАЙ фото.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай ноябриин 19-дэ үнгэргэгдэһэн 47-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 07.038 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (7 карточка) таагшад — 5.327 түхэриг, дүрбэн номер (584 карточка) тааһан хүнүүд — 78 түхэриг, гурбан номер (13.855 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 3.507630 билет ороо. Табан номер (16 карточка) таагшад — 10 000 түхэриг, дүрбэн номер (2654 карточка) тааһан хүнүүд — 127 түхэриг, гурбан номер (79.240 карточка) таагшад 7 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 47-дохи тиражай шүүбэринүүд ноябриин 30-һаа декабриин 30 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» ноябриин 19-дэ үнгэргэгдэһэн 47-дохи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха». 7—классическа барилдаан, 20—далбагата спорт, 34—ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей, 43—городки, 44—мотоспорт, 49—даам.

«36-һаа 5-ень тааха». 5—бүхэ барилдаан, 8—велоспорт-трек, 13—хадаһаа санаар һолжоролгын спорт, 24—гарай бүмбэгэ, 29—стендовэ буудалга.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мүрысөөнэй түгэсхэлэй шатада»— түрүү бэшэг. КПСС-эй обкомдо, Буряадай Министрнүүдэй Советтэ. «Республикым ажалай үдэр» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: тоосоон ба һунгалта. «Туйлаһанаараа һанаагаа амархагүй» —Л. Цыбиковагай статья. Мал ажал — онсо шухала һалбари. «Поточно лини таһалдана» — Н. Дегтярёвой статья. БАМ: барилгаһад ба үйлэ хэрэгүүд. «Бригадирай үгэ» — М. Бекетовэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хэтэ мүнхэ залуу хатар» — П. Абашеевэй статья. «Хуушан ба залуу Каракорум» — Б Фёдоровой статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. «Байгалай үмэнэхи түрэл хизаарнай»—суглуулбари. «Хуули хүбиин болон гүрэнэй зөөри аршалан хамгаална» — Д. Будаевай статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Арадай уран бэлиг»— телевизионно шэнжэлэл. 10.40— «В логове врага» — уран һайханай фильм (МНР). 11.55 — «Мастер и бригантина» — телевизионно баримтата фильм. 12.25 — СССР-эй Гүрэнэй академическэ симфоническа оркестрэй концерт. 13.20 Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — «Сибирь болон Аласка. Дурна зүгтэ» —телевизионно баримтата фильмүүд. 16.35 — «Ород хэлэн». 17.05 — «Эрдэмтэд — Москва шадарай агропромышленна комплексдо».

Улаан-Үдэ. 17.40 — Шэнэ һонин. (буряадаар). 17.50 — «Сэлэнгэ»—телевизионно журнал (буряадаар). 18.20 —«Байгал». 18.50 — «Социалис мүрысөөн тухай». 19.30 — «Бродовские мастера» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Коллектив юу хэжэ шадахаб?» «Дүй дүршэл бэдэрэлгэһээ эхитэй» — гурбадахи дамжуулга. 20.40 — «Много шума из ничего» — кинокомеди. 22.00 —«Время». 22.35— «Московские новости» газетын шанда хүртэхын түлөө фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөн. Хоёр-хоёроороо халтиралга. 23.20— «Оросой хото» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.35— «Шара хубын эрьеын аялга хүгжэм»—эстрадна концерт. 00.15— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15— «Гурбадахи наһан» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 болон 10.35— Түүхэ. 4-дэхи класс. «Капиталис фабрикада». 10.05 болон 13.40 —Англи хэлэн. 11.05— «ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ, хайшан гэжэ һургадаг бэ?». «Газартаа үнэн байлга». Казахстанай хүдөө ажахыда механизаторай мэргэжэлтэдые бэлдэлгэ тухай» 11.35 болон 12.40 —Түүхэ. 7-дохи класс. «Александр Невский». 12.05—«Үянгата шүлэгүүд». Г. Абашидзе. 13.10— Географи. 5-дахи класс «Хаданууд». 14.10— «Звездочет» —телевизионно фильм. 14.55— «Ажахые эрхилэлгын һургуули». «Найдамтай байлга» —гэһэн ябуулга. 15.25— «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 16.25 —«Шэнэ һонин».

Улаан-Үдэ. 16.30— Чувашай АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай ансамблиин концерт.

Москва. 17.40— «СССР-эй МВД-гэй габьяата хүдэлмэрилэгшэ ахалагша мүрдэгшэ Н. С. Герасимоватай һурагшад уулзаха. 18.25— РСФСР-эй арадай артистка Л. Левченко дууулаха. 18.45 — Мультфильм. 19.00— «Хани харилсаан»—тележурнал. 19.30— РСФСР-эй габьяата артистка Е. Шаврина ород арадай дуунуудые дуулаха.

Улаан-Үдэ. 19.45— «Танай бэшэгүүдээр». 20.15— «Түймэр сараха темээ баримтата фильмүүдэй программа».

Москва 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15— «СССР-эй арадай артист, композитор Мурад Кажлаевай зохёолнуудаар бүридүүлэгдэһэн концерт». 22.00—«Время». 22.35— —«Семейное дело» — телевизионно гурбан серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 23.40— «Эверестын оройдо гаралга»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 00.15— Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. СКА — «Спартак» (2-дохи ба 3-дахи шатанууд).

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 3—8 зарим районуудта 15 градус хүрэтэр хүйтэн болохо.

Улаан-Үдэдэ сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Саһан орохогүй. Баруун тээһээ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 3 — 5 градус хүйтэн болохо.

НОЯБРИИН 26—27-ной үдэрнүүдтэ сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Ноябриин 27-до зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө ноябриин 26-да 17—22, зарим районуудта 30 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96 приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зам редактора—2-62-62 отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86 советского строительства и быта—2-69-58 культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-60, выпускающие—2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Н-03651. Заказ № 271. Индекс 0443.